

บทที่ ๑

การศึกษารูปแบบของ เสียงสระของคำซ้ำ

ก่อนที่จะกล่าวถึงรายละเอียดของรูปแบบของ เสียงสระของคำซ้ำจะขอแนะนำระบบสระ¹ ที่จะใช้อธิบายรูปแบบของ เสียงสระของคำซ้ำในบทนี้มากล่าวดังต่อไปนี้

ระบบเสียงสระ เคี้ยว

ระบบเสียงสระ เคี้ยวที่ใช้ที่นี่จะถือว่า สระแม่ เป็น ๑ พวกตามตำแหน่งในแนวนอนของเส้นในการออกเสียงสระนั้น ๆ คือ สระหน้า สระกลาง และสระหลัง สระทั้ง ๑ พวกนี้ยังแบ่งออกได้เป็น ๑ พวก คือ สูง กลาง ต่ำ ตามตำแหน่งในแนวตั้งของเส้นในการออกเสียงสระนั้น ๆ สระเคี้ยวในภาษาไทยถ้าจัดตามตำแหน่งของเส้นจะมี ๑ หน่วย แต่ละหน่วยยังมีความแตกต่างกันที่ความสั้น-ยาวของ เสียงสระอีกด้วย ดังภาพข้างล่างนี้

สระหน้า ได้แก่ i ii e ee æ ææ

สระกลาง ได้แก่ u uu y yy ø aa

สระหลัง ได้แก่ u uu o oo ɔ vv

สระเคี้ยวทั้ง 18 หน่วยเสียงในภาษาไทยสามารถแสดงให้เห็น เป็นแผนภูมิ

ได้ดังนี้

¹ระบบสระที่นำมาอธิบายนี้เป็นระบบที่ สุดาพร ลักษณินาวิณ เสนอว่าเป็นระบบสระที่ผู้พูดภาษาไทยใช้ในการสร้างรูป (form) ในภาษา (ดูรายละเอียดและการอภิปรายใน คำซ้ำจุฬาราชวิทยาลัย : อีกแห่งหนึ่งของระบบเสียงและระบบความหมายในภาษาไทย หน้า 11-31)

	หน้า	กลาง	หลัง
สูง	ɪ	ʉ	u
กลาง	e	ɤ	o
ต่ำ	æ	a	ɔ

แผนภูมิที่ 1

สระเหล่านี้มีลักษณะบ่งความต่าง (distinctive features) ที่ทำให้มันแตกต่างจากสระอื่น ๆ ในระบบเดียวกัน ซึ่งสามารถแสดงได้เห็นได้ในตารางข้างล่าง คือ

ลักษณะ บ่งความต่าง	สระ									
	ɪ	e	æ	ʉ	ɤ	a	u	o	ɔ	
หน้า	+	+	+	-	-	-	-	-	-	
หลัง	-	-	-	-	-	-	+	+	+	
สูง	+	-	-	+	-	-	+	-	-	
ต่ำ	-	-	+	-	-	+	-	-	+	
ปากกลม	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)	(+)	(+)	(+)	

ตารางที่ 1

จะสังเกตได้ว่า ลักษณะปากกลม [+ ปากกลม] เป็นลักษณะที่เกินความจำเป็นในการบ่งความต่าง (redundant feature) ของสระในภาษาไทย เพราะเราสามารถพยากรณ์ได้ว่าสระหลังทุกตัวจะมีลักษณะปากกลมเสมอ เราสามารถใช้ลักษณะของสระเพียง 4 ลักษณะ คือ [+ หน้า] [+ หลัง] [+ สูง] และ [+ ต่ำ] ในการบ่งความต่างของสระแต่ละตัวที่ต่างจากสระอื่น ๆ ในระบบได้

ระบบเสียงสระประสม

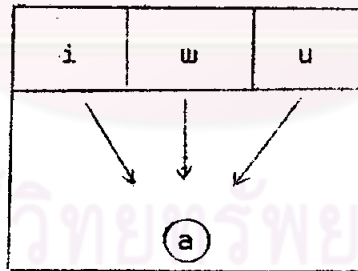
ระบบเสียงสระประสมที่มีชื่อถือว่า สระประสมในภาษาไทยมี 3 หน่วยเสียง คือ /ia/ /wa/ และ /ua/ ซึ่งมีลักษณะทางสัทศาสตร์ เป็นสระประสมสองส่วนที่ ส่วนแรกยาวกว่าส่วนท้าย คือ

/ia/ เกิดจากการประสมระหว่างสระหน้า-สูง /i/ กับสระกลาง-ต่ำ /a/

/wa/ เกิดจากการประสมระหว่างสระกลาง-สูง /w/ กับสระกลาง-ต่ำ /a/

/ua/ เกิดจากการประสมระหว่างสระหลัง-สูง /u/ กับสระกลาง-ต่ำ /a/

สระประสมทั้ง 3 หน่วยเสียงนี้สามารถแสดงให้เห็นเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

แผนภูมิที่ 2

๑.1 ประเภทของรูปแบบของเสียงสระของคำซ้ำ

คำซ้ำในภาษาไทยมีอยู่หลายชนิด แต่ละชนิดจะมีรูปแบบที่แตกต่างกันไป อาจแบ่งคำซ้ำออกเป็น 2 ชนิดใหญ่ ๆ คือ

ชนิดแรกเป็นคำซ้ำที่พยางค์ทั้งสองมีเสียงเหมือนกันทุกเสียง คือคำซ้ำที่พยางค์ทั้งสองจะมีเสียงซ้ำเหมือนกันทุกเสียงไม่ว่าจะเป็นพยัญชนะต้น สระ วรรณยุกต์ หรือพยัญชนะท้าย เช่น สวม ๆ /sǔaj sǔaj/ ดี ๆ /dii dii/ ริ่ง ๆ /wĩŋ wĩŋ/ เป็นต้น

ชนิดที่สองเป็นคำซ้ำที่พยางค์ทั้งสองมีเสียงไม่เหมือนกันทุกเสียง คือคำซ้ำที่พยางค์ทั้งสองมีเสียงซ้ำกันเพียงบางเสียง และมีบางเสียงที่ต่างกัน เสียงที่ต่างกันอาจเป็นสระ (V) พยัญชนะ (C) หรือวรรณยุกต์ (T) ก็ได้ / เสียงที่ต่างกันอาจมีลักษณะดังต่อไปนี้

ก. ต่างกันที่สระและพยัญชนะท้ายโดยที่ในพยางค์ซ้ำจะมีสระ ท้อง - กลาง - สิ้น /o/ และพยัญชนะท้ายจะเป็นพยัญชนะนาสิก /ŋ/ เสมอ เช่น กงกิน /koŋ kin/ ท่งช่วย /chǒŋ chǔaj/

ข. ต่างกันที่สระ เช่น ดีเคอ /dii dɛɔ/ หัวแต่ /thǔa thǎe/ ไหลงเคลง /khloŋ khleŋ/ ร่อแร่ /rǔw rǎe/

ค. ต่างกันที่สระ พยัญชนะท้าย และวรรณยุกต์ เช่น ครึกโครม /khrúk khroom/

ข. ต่างกันที่พยัญชนะต้น เช่น เลอะเทอะ /lɛʔ thɛʔ/ เจียบเจียบ /ŋiap chiap/

ง. ต่างกันที่วรรณยุกต์ เช่น ดีดี /dii dii/

จ. ต่างกันที่พยัญชนะต้นกับวรรณยุกต์ เช่น ทองหยอง /thooŋ jǔwŋ/ อ้วนท้วน /ʔuán thúan/

ฉ. ต่างกันที่สระกับวรรณยุกต์ เช่น โจ่งแจจ /cǒoŋ cǎeŋ/

ในวิชานิตยศาสตร์นั้นจะศึกษาเฉพาะคำซ้ำชนิดที่สองบางแบบ เท่านั้น คือแบบ ก. และ ข. ซึ่งได้แก่ คำซ้ำที่พยางค์ทั้งสองมีเสียงไม่เหมือนกันทุกเสียงชนิดที่พยางค์ทั้งสอง ต่างกันที่สระและพยัญชนะท้าย และคำซ้ำที่พยางค์ทั้งสองต่างกันที่สระ เท่านั้น

คำซ้ำที่พยางค์ทั้งสองมีเสียงไม่เหมือนกันทุกเสียงที่จะศึกษานี้ถ้าพิจารณาถึง การเกิดเดี่ยวได้ของพยางค์แล้วก็สามารถแยกออกได้เป็น 2 ชนิดใหญ่ ๆ คือ

ชนิดแรก เป็นคำซ้ำชนิดที่มีพยางค์หลัก อาจเขียนเป็นสัญลักษณ์ได้ว่า $A A_x$ คือ A หมายถึงพยางค์หลัก x จะแสดงเสียงที่ต่างออกไป

ชนิดที่สอง เป็นคำซ้ำชนิดที่ไม่มีพยางค์หลัก อาจเขียนเป็นสัญลักษณ์ได้ว่า $B B_x$ คือ B หมายถึงพยางค์ที่เกิดเดี่ยวไม่ได้ x จะแสดงเสียงที่ต่างออกไป

3.1.1 คำซ้ำชนิดที่มีพยางค์หลัก ($A A_x$) คำซ้ำชนิดนี้คือ คำซ้ำสองพยางค์ ที่มีพยางค์หนึ่งสามารถเกิดเดี่ยวเป็นคำในภาษาไทยได้ พยางค์ที่สามารถเกิดเดี่ยวเป็นคำ ได้นี้จะเรียกว่าพยางค์หลัก เช่น คำว่า มอมแมม /mɔm mɔm/ มี มอม เป็นพยางค์ หลักที่สามารถเกิดเดี่ยวเป็นคำได้ คำซ้ำชนิดนี้แยกออกเป็น 2 ชนิดย่อย คือ

ชนิดแรก คือคำซ้ำที่พยางค์หลักเป็นพยางค์แรกในคำ

ชนิดที่สอง คือคำซ้ำที่พยางค์หลักเป็นพยางค์หลังในคำ

3.1.1.1 คำซ้ำที่พยางค์หลักเป็นพยางค์แรกในคำ อาจเขียนเป็น สัญลักษณ์ได้ว่า $A A_x$ คำซ้ำชนิดนี้จะมีพยางค์หลักเป็นพยางค์แรก เสียงพยัญชนะต้น พยัญชนะท้าย และวรรณยุกต์ในพยางค์ซ้ำจะ เหมือนกับในพยางค์หลัก มีต่างกันเฉพาะที่ เสียงสระเท่านั้น แยกออกเป็น 2 ชนิดย่อยคือ ชนิดแรกเป็นคำซ้ำที่ไม่มีข้อจำกัดสำหรับ สระในพยางค์หลัก ชนิดที่สองเป็นคำซ้ำที่มีข้อจำกัดสำหรับสระในพยางค์หลัก ดังรายละเอียด ต่อไปนี้

ก. คำซ้ำที่ไม่มีข้อจำกัดสำหรับสระในพยางค์หลัก คำซ้ำชนิด นี้อาจแบ่งเป็น 2 ประเภทได้โดยใช้สระในพยางค์ซ้ำเป็นเกณฑ์ ทั้งนี้เพราะคำซ้ำแบบนี้จะ

มีสระในพยางค์หลักเป็นสระใด ๆ ก็ได้ไม่ว่าจะเป็นสระเดี่ยว หรือสระประสม แต่สระในพยางค์ซ้ำจะต้อง เป็นสระเหมือนสระใดใน 2 แบบนี้ คือชนิดแรก สระกลาง - กลาง /ɜ/¹ ชนิดที่สอง สระหน้า - ต่ำ /æ/

1) คำซ้ำที่สระในพยางค์ซ้ำจะเป็นสระกลาง - กลาง /ɜ/ ($A_1 A_2$)² คำซ้ำชนิดนี้สระในพยางค์ซ้ำจะต่างกับพยางค์หลัก ก็จะเป็นสระกลาง-กลาง /ɜ/ เสมอไม่ว่าในพยางค์หลักเป็นสระอะไร (ยกเว้นสระกลาง - กลาง) การซ้ำแบบนี้จะมีการเสียงสั้น-ยาวของสระในพยางค์หลักเสมอ ถ้าสระในพยางค์หลักเป็นสระเสียงสั้น เช่น /æ/ สระในพยางค์ซ้ำก็จะเป็นสระเสียงสั้นด้วย คือ /ɜ/ เช่น ในคำว่า แตะแตะ /tæ? tæ?/ ถ้าสระในพยางค์หลักเป็นสระเสียงยาว เช่น /æ:/ สระในพยางค์ซ้ำก็จะเป็นสระเสียงยาวด้วย คือ /ɜ:/ เช่น ในคำว่า แม่นเบา /bæ:n bæ:n/

คำซ้ำชนิดที่สระในพยางค์ซ้ำเป็น /ɜ/ เสมอนี้ สระในพยางค์หลักจะเป็นสระใดก็ได้ในบรรดาสระต่อไปนี้ คือ

- ก. เป็นสระหน้า - สูง ($A_1 A_2$) เช่น
กินเก็บ /kin kɛn/ ดีเคอ /di: dɛ:/
- ข. เป็นสระหน้า - กลาง ($A_e A_2$) เช่น
เจ็บเจ็บ /cèp cɛp/ เกเกอ /kee kɛ:/
- ค. เป็นสระหน้า - ต่ำ ($A_æ A_2$) เช่น
แกะเกอ /kæ? kɛ?/ แผ่นพอน /phæ:n phɛ:n/

¹ การเรียกชื่อสระนี้ คำแรกจะหมายถึงส่วนของเส้นที่ใช้ในการออกเสียง คำที่สองหมายถึงระดับของเส้นในขณะที่ออกเสียงสระนั้น เช่น สระกลาง-กลาง หมายถึงสระที่ใช้เส้นส่วนกลางและระดับของเส้นที่ยกขณะออกเสียงอยู่ในระดับกลาง

² ที่ขีดเส้นใต้ A หมายความว่า เป็นพยางค์หลัก แต่เนื่องจากไม่สะดวกต่อการพิมพ์เวลาจำแนกเป็นประเภทย่อย เช่น $A_1 A_2$ จึงขีดเส้นใต้เฉพาะในหัวข้อใหญ่เท่านั้น

- ง. เป็นสระกลาง - สูง ($A_u A_y$) เช่น
 ลึกเล็ก /lúk lǐk/ มือเขม /mɔw mɔw/
- ง. เป็นสระกลาง - ต่ำ ($A_a A_y$) เช่น
 ปิ่นปิ่น /pân pɨn/ ดาวเดอว /daaw dɔw/
- จ. เป็นสระหลัง - สูง ($A_u A_y$) เช่น
 พุดเหี้ย /jút jít/ ดูเดอ /duu dɔw/
- ฉ. เป็นสระหลัง - กลาง ($A_o A_y$) เช่น
 ดัมเต็ม /tóm tɨm/ โกงเกอง /kooŋ kɔwŋ/
- ช. เป็นสระหลัง - ต่ำ ($A_o A_y$) เช่น
 เจอะเจอะ /cə? cə?/ ร้อนเรื้อน /rɔ̀wɔn rɨwɔn/
- ซ. เป็นสระประสม /ia/ ($A_{ia} A_y$) เช่น
 เลี้ยวเลี้ยว /liaw lɨw/
- ฅ. เป็นสระประสม /wa/ ($A_{ua} A_y$) เช่น
 เชื้อเหือ /chwa chɨw/
- ฉ. เป็นสระประสม /ua/ ($A_{ua} A_y$) เช่น
 ริวเรือ /rua rɨw/

2) คำซ้ำที่สระในพยางค์ซ้ำจะเป็นสระหน้า-ต่ำ

/æ/ ($A_a A_u$) คำซ้ำชนิดนี้สระในพยางค์ซ้ำจะต่างกับพยางค์หลัก ก็จะเป็นสระหน้า-ต่ำ /æ/ เสมอไม่ว่าในพยางค์หลักเป็นสระอะไร (ยกเว้นสระหน้า - ต่ำ) การซ้ำแบบนี้จะมีการเสียงสั้น-ยาวของสระในพยางค์หลักเสมอ ถ้าสระในพยางค์หลักเป็นสระเสียงสั้น เช่น /i/ สระในพยางค์ซ้ำก็จะเป็นสระเสียงสั้น คือ /æ/ เช่น ในคำว่า ดิปดับ /díp dæp/ ถ้าสระในพยางค์หลักเป็นสระเสียงยาว เช่น /ii/ สระในพยางค์ซ้ำก็จะเป็นสระเสียงยาว คือ /ææ/ เช่น ในคำว่า ดิแด้ /dii dææ/

คำซ้ำชนิดที่สระในพยางค์ซ้ำเป็น /æ/ เสมอมีสระในพยางค์หลักจะเป็นเสียงสระใดก็ได้ในบรรดาสระต่อไปนี้ คือ

- ก. เป็นสระหน้า - สูง ($A_i A_{\text{๓}}$) เช่น
คิดคิด /khít khít/ มีเม /mi məə/
- ข. เป็นสระหน้า - กลาง ($A_e A_{\text{๒}}$) เช่น
เก็บเก็บ /kəp kəp/ เก็บเก็บ /kée kéeə/
- ค. เป็นสระกลาง - สูง ($A_u A_{\text{๒}}$) เช่น
ตึกตึก /dák dák/ ล้อล้อ /luə ləə/
- ด. เป็นสระกลาง - กลาง ($A_y A_{\text{๒}}$) เช่น
เจอเจอ /cə? cə?/ เหนอหนอ /nə? nəə/
- ง. เป็นสระกลาง - ต่ำ ($A_a A_{\text{๒}}$) เช่น
มัดมัด /mát mát/ งานงาน /ŋaan ŋaan/
- จ. เป็นสระหลัง - สูง ($A_u A_{\text{๒}}$) เช่น
กุดกุด /kút kət/ กู้กู้ /khúu khúə/
- ฉ. เป็นสระหลัง - กลาง ($A_o A_{\text{๒}}$) เช่น
ลัดลัด /lót lét/ ไม้ไม้ /móo məə/
- ช. เป็นสระหลัง - ต่ำ ($A_o A_{\text{๒}}$) เช่น
เตมาเตมา /mə? mə?/ รออ /rəə rəə/
- ซ. เป็นสระประสม /ia/ ($A_{ia} A_{\text{๒}}$) เช่น
เสียงแสง /siaŋ sǎəŋ/
- ฅ. เป็นสระประสม /ua/ ($A_{ua} A_{\text{๒}}$) เช่น
เทียนเทียน /mǎan məəə/
- ด. เป็นสระประสม /ua/ ($A_{ua} A_{\text{๒}}$) เช่น
ทิวทิว /thúa thəə/

มีข้อยกเว้นสังเกตว่าจากข้อยกเว้นที่ได้มาปรากฏว่า ผู้พูดอาจ

เลือกสระในข้อยกเว้นนี้ เป็นสระกลาง-กลาง /ɿ/ หรือสระหน้า-ต่ำ /ə/ เพียงอย่างเดียว
อย่างหนึ่ง หรือพูดทั้งสองอย่างก็ได้ แต่โดยมากแล้วมักจะเลือกสระกลาง-กลาง /ɿ/

มากกว่าสระหน้า - คำ /æ/ เช่น คำว่า กิน เพื่อเป็นคำซ้ำก็มักจะเป็น กิน กิน
/kin kyn/ มากกว่า กินแก๊น /kin kæn/

ข้อสังเกตอีกประการหนึ่งคือ คำที่นำมาซ้ำแบบนี้จะอยู่
ในหมวดคำต่าง ๆ เช่น ทบวดคำนาย คำกริยา คำวิเศษณ์ คำบุพบท ฯลฯ

ข. คำซ้ำที่มีข้อจำกัดสำหรับสระในพยางค์หลัก คำซ้ำชนิดนี้

มีข้อจำกัดสำหรับสระในพยางค์หลักสิ่งจะสัมพันธ์กับสระในพยางค์ซ้ำในรูปแบบต่าง ๆ จะใช้
ลักษณะเด่นแทนด้วย $\frac{E}{V} \frac{A}{V}$ เช่น คำซ้ำที่มีข้อจำกัดว่าสระในพยางค์หลัก เป็นสระกลาง-
สูง - สั้น /w/ เช่น คึก /khúk/ สระในพยางค์ซ้ำจะเป็นสระกลาง - คำ - สั้น
/a/ เท่านั้น คือ คัก /khák/ จะเป็นสระอื่นที่มิใช่สระกลาง - คำ - สั้น ไม่ได้ จะเป็น
คึกคึก */khúk khík/, คึกคูก /khúk khúk/ ไม่ได้

จากการศึกษาปรากฏว่า รูปแบบของเสียงสระในคำซ้ำ
ชนิดนี้จะมีลักษณะที่สำคัญอยู่ ๒ ลักษณะ คือ

ลักษณะแรก ความสัมพันธ์ของสระจะเป็นสระหลังคู่กับ

สระหน้า² ซึ่งจะ เป็นสระในระดับเดียวกันเสมอ กล่าวคือ สระในพยางค์หลักจะเป็นสระ
หลังส่วนในพยางค์ซ้ำจะเป็นสระหน้าซึ่งอยู่ในระดับเดียวกัน คือถ้าสระพยางค์หลัก เป็นสระ
กลางในพยางค์ซ้ำก็จะเป็นสระกลางเหมือนกัน เช่น โกลง เกลง /khloong khleeng/

ลักษณะที่สอง ความสัมพันธ์ของสระจะเป็นสระสูง หรือ
สระกลางคู่กับสระต่ำ³ กล่าวคือสระในพยางค์หลักอาจจะ เป็นสระสูง หรือสระกลาง
ส่วนในพยางค์ซ้ำจะเป็นสระต่ำ เช่น กรีดกราด /krít kráat/

¹ คำว่า คึก อาจมีการซ้ำเป็น คึกแก๊ก /khúk khák/ ซึ่งเป็นคำซ้ำชนิด 2) ค.
ก็ได้ แต่จะมีความหมายต่างกับคำว่า คึกคึก

² สระหลัง หมายถึงสระที่ใส่ในส่วนหลังในการออกเสียง ได้แก่ /u,uu,o,oo,ɔ,oo/
สระหน้า หมายถึงสระที่ใส่ในส่วนหน้าในการออกเสียง ได้แก่ /i,ii,e,ee,æ,ææ/

³ สระสูง หมายถึงสระที่ระดับของน้ำเสียงสูงในขณะที่ออกเสียง ได้แก่ /i,ii,w,uu,u,uu/
สระกลาง หมายถึงสระที่ระดับของน้ำเสียงอยู่ในระดับกลางขณะที่ออกเสียง ได้แก่ /e,ee,ɛ,ɛɛ,o,oo/
สระต่ำ หมายถึงสระที่ระดับของน้ำเสียงต่ำขณะที่ออกเสียง ได้แก่ /ə,æə,a,aa,ɔ,oo/

เป็นที่น่าสังเกตว่าการซ้ำแบบนี้มีักจะมีการเปลี่ยนเสียงสั้น-ยาวของสระในพยางค์หลัก ถ้าสระในพยางค์หลักเป็นสระเสียงสั้น เช่น /u/ สระในพยางค์ซ้ำก็มักจะเป็นสระเสียงสั้นด้วย เช่น /i/ ในคำว่า บุปผิย /bup bip/ ถ้าสระในพยางค์หลักเป็นสระเสียงยาว เช่น /oo/ สระในพยางค์ซ้ำก็มักจะเป็นสระเสียงยาว เช่น /æ/ ในคำว่า มอญแมม /moo m æm/ มีคำซ้ำอยู่เพียงจำนวนเล็กน้อยเท่านั้นที่ไม่มีการเปลี่ยนเสียงสั้น-ยาวของสระในพยางค์หลัก เช่น สระในพยางค์หลักเป็นสระเสียงสั้น /u/ แต่สระในพยางค์ซ้ำเป็นสระเสียงยาว คือ /aa/ ในคำว่า จุ้นจ้าน /cũn cãan/ เป็นต้น คำซ้ำชนิดนี้มีอยู่ในหมวดคำคุณศัพท์ หรือคำกริยา อกรรม หรือคำกริยาวิเศษณ์

คำซ้ำที่มีข้อจำกัดสำหรับสระในพยางค์หลักนั้นแยกออกเป็น 4 ชนิด โดยถือเอาสระในพยางค์หลักเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) คำซ้ำที่สระในพยางค์หลักเป็นสระหน้า ได้แก่

คำซ้ำที่มีรูปแบบของ เสียงสระ ดังต่อไปนี้

ก) พยางค์หลักมีสระที่เป็นสระหน้า - สูง - ยาว

พยางค์ซ้ำมีสระที่เป็นสระกลาง - ต่ำ - ยาว (A_{ii} A_{aa}) เช่น

กรีดกราด /krít kráat/

วิดว่าด /wít wáat/

ข) พยางค์หลักมีสระที่เป็นสระหน้า - กลาง - สั้น

พยางค์ซ้ำมีสระที่เป็นสระกลาง - ต่ำ - สั้น (A_e A_a) เช่น

เพละผละ /phlè? phlà?/

พะสะ /fé? fá?/

ค) พยางค์หลักมีสระที่เป็นสระหน้า - ต่ำ - ยาว

พยางค์ซ้ำมีสระที่เป็นสระกลาง - ต่ำ - ยาว ($A_{æ}$ A_{aa}) เช่น

แกรกกราก /krææk kraæk/

แอ๊ดอ้าด /ʔææt ʔáæt/

2) คำซ้ำที่สระในพยางค์หลักเป็นสระกลาง ได้แก่

คำซ้ำที่มีรูปแบบของเสียงสระดังต่อไปนี้

ก) พยางค์หลักมีสระที่เป็นสระกลาง - สูง - สั้น

พยางค์ซ้ำมีสระที่เป็นสระกลาง - ต่ำ - สั้น ($A_u A_a$) เช่น

ศึกศึก /khúk khák/

ยึดยึด /hút hát/

ข) พยางค์หลักมีสระที่เป็นสระกลาง - สูง - ยาว

พยางค์ซ้ำมีสระที่เป็นสระกลาง - ต่ำ - ยาว ($A_{uu} A_{aa}$) เช่น

ถือถาด /?úwt ?àat/

ยึดยาว /júwt jâat/

ค) พยางค์หลักมีสระที่เป็นสระกลาง - กลาง - สั้น

พยางค์ซ้ำมีสระที่เป็นสระกลาง - ต่ำ - สั้น ($A_y A_a$) เช่น

เทอะพะวะ /wə? wà?/

เทอะพะวะ /wə? wà?/

ข) พยางค์หลักมีสระที่เป็นสระกลาง - กลาง - ยาว

พยางค์ซ้ำมีสระที่เป็นสระกลาง - ต่ำ - ยาว ($A_{yy} A_{aa}$) เช่น

เร่อซ่า /səy sâa/

เร่อหระ /rəy râa/

3) คำซ้ำที่สระในพยางค์หลักเป็นสระหลัง คำซ้ำชนิดนี้

แบ่งออกเป็น 2 ชนิดโดยถือเอาสระในพยางค์ซ้ำเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง คือชนิดแรกสระ

ในพยางค์ซ้ำจะเป็นสระกลาง - ต่ำ /a/ เหมือนคำซ้ำที่สระในพยางค์หลักเป็นสระหน้า

หรือสระกลาง ดังที่กล่าวมาข้างต้น ชนิดที่สองสระในพยางค์ซ้ำจะเป็นสระหน้าซึ่งจะเป็น

สระในระดับเดียวกับสระในพยางค์หลักเสมอ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ก) คำซ้ำที่สระในพยางค์ซ้ำเป็นสระกลาง - ต่ำ

ได้แก่ คำซ้ำที่มีรูปแบบของเสียงสระดังต่อไปนี้

(1) พยางค์หลักมีสระที่เป็นสระหลัง - สูง - สั้น

พยางค์ซ้ำมีสระที่เป็นสระกลาง - ต่ำ - สั้น ($A_u A_a$) เช่น

ตุ้ตะ /tú? tá?/

จุ่มจัม /júp jâp/

(2) พยางค์หลักมีสระที่เป็นสระหลัง - สูง - สั้น

พยางค์ซ้ำมีสระที่เป็นสระกลาง - ต่ำ - ยาว ($A_u A_{aa}$) เช่น

จุ่มจ้าน /cún câan/

(3) พยางค์หลักมีสระที่เป็นสระหลัง - สูง - ยาว

พยางค์ซ้ำมีสระที่เป็นสระหลัง - ต่ำ - ยาว ($A_{uu} A_{aa}$) เช่น

ดูมตาม /tuum taam/

ครูดคราด /khrúut khrâat/

(4) พยางค์หลักมีสระที่เป็นสระหลัง - กลาง - ยาว

พยางค์ซ้ำมีสระที่เป็นสระกลาง - ต่ำ - ยาว ($A_{oo} A_{aa}$) เช่น

ไวชวาย /wocj waaj/

โครมคราม /khroom khraam/

ข) คำซ้ำที่สระในพยางค์ซ้ำเป็นสระหน้า ได้แก่ คำซ้ำ

ที่มีรูปแบบของ เสียงสระดังต่อไปนี้

(1) พยางค์หลักมีสระที่เป็นสระหลัง - สูง - สั้น

พยางค์ซ้ำมีสระที่เป็นสระหน้า - สูง - สั้น ($A_u A_i$) เช่น

มุ่มมิม /búp bíp/

จุ่มจิง /júp jîng/

(2) พยางค์หลักมีสระที่เป็นสระหลัง - กลาง - ยาว

พยางค์ซ้ำมีสระที่เป็นสระหน้า - กลาง - ยาว ($A_{oo} A_{ee}$) เช่น

โคลงเคลง /khloong khleeng/

โยกเชก /jók jéek/

(3) พยางค์หลักที่มีสระที่เป็นสระหลัง-กลาง-ยาว

พยางค์ที่มีสระที่เป็นสระหน้า - กลาง - สั้น (A_{oo} A_e) เช่น

ใจ่งเจ่ง /cǝŋ cǝŋ/

โหวงเหวง /wǝŋ wǝŋ/

(4) พยางค์หลักที่มีสระที่เป็นสระหลัง - ต่ำ - สั้น

พยางค์ที่มีสระที่เป็นสระหน้า - ต่ำ - สั้น (A_o A_{short}) เช่น

ย่องแย่ง /jǝŋ jǝŋ/

(5) พยางค์หลักที่มีสระที่เป็นสระหลัง - ต่ำ - ยาว

พยางค์ที่มีสระที่เป็นสระหน้า - ต่ำ - ยาว (A_{oo} A_{long}) เช่น

มอญแยญ /mǝŋ mǝŋ/

ท้อนท์ /thǝŋ thǝŋ/

4) คำพยางค์ที่มีสระในพยางค์หลักเป็นสระประสม ได้แก่

คำพยางค์ที่มีรูปแทนของ เสียงสระดังต่อไปนี้

ก) พยางค์หลักที่มีสระที่เป็นสระประสม /ia/

พยางค์ที่มีสระที่เป็นสระกลาง - ต่ำ - ยาว (A_{ia} A_{aa}) เช่น

เงี้ยวจ้าว /ciaw cáaw/

เหี้ยวฟ้าว /fiaw fáaw/

ข) พยางค์หลักที่มีสระที่เป็นสระประสม /ua/

พยางค์ที่มีสระที่เป็นสระกลาง - ต่ำ - ยาว (A_{ua} A_{aa}) เช่น

เปรื่องปร่าง /prǝŋ prǝŋ/

ค) พยางค์หลักที่มีสระที่เป็นสระประสม /ua/

พยางค์ที่มีสระที่เป็นสระกลาง - ต่ำ - ยาว (A_{ua} A_{aa}) เช่น

พรวดพราด /phrúat phrúat/

ขวบขวบ /jǝŋap jǝŋap/

๑.1.1.2 คำซ้ำที่พยางค์หลักเป็นพยางค์หลังในคำ คำซ้ำชนิดนี้จะมี พยางค์หลัก เป็นพยางค์หลังในคำแยกออก เป็น 2 ชนิดย่อย คือ ชนิดแรกเป็นคำซ้ำที่ไม่มี ข้อจำกัดสำหรับสระในพยางค์หลัก ชนิดที่สอง เป็นคำซ้ำที่มีข้อจำกัดสำหรับสระในพยางค์หลัก ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ก. คำซ้ำที่ไม่มีข้อจำกัดสำหรับสระในพยางค์หลัก คำซ้ำ

ชนิดนี้ได้แก่ คำซ้ำที่พยางค์หลักกับพยางค์ซ้ำต่างกันที่สระ และพยัญชนะท้าย ซึ่งจะให้ สัทลักษณ์แทนด้วย $A_{VC} A$ สระในพยางค์หลักจะเป็นสระใด ๆ ก็ได้ไม่มีข้อจำกัด (ยกเว้น สระหลัง - กลาง - สั้น) แต่ในพยางค์ซ้ำสระจะต้อง เป็นสระหลัง - กลาง - สั้น /o/ และพยัญชนะท้ายจะต้อง เป็นพยัญชนะนาสิก /ŋ/ เสมอไม่ว่าจะพยัญชนะท้ายในพยางค์หลัก จะมีพยัญชนะใดพยัญชนะหนึ่งต่อไปก็ คือ /p t k m n w j ?/ เช่น

พั่งสัก /phòŋ phàk/ ยงย่ำ /joŋ jam/

เป็นที่น่าสังเกตว่า คำซ้ำชนิดนี้มีลักษณะแตกต่างไปจาก คำซ้ำอื่น ๆ คือ เป็นการซ้ำไปข้างหน้า กล่าวคือ พยางค์ซ้ำจะอยู่ที่พยางค์แรก ส่วนพยางค์ หลักจะอยู่ที่พยางค์หลัง คำที่นำมากล่าว เป็นคำที่แบบนี้จะอยู่ในหมวดคำที่มีคี่ต่าง ๆ เช่น หมวดคำนาม คำกริยา คำวิเศษณ์ คำบุพบท ฯลฯ

ข. คำซ้ำที่มีข้อจำกัดสำหรับสระในพยางค์หลัก คำซ้ำชนิดนี้

ได้แก่ คำซ้ำที่พยางค์หลักกับพยางค์ซ้ำต่างกันที่สระ ซึ่งจะใช้สัญลักษณ์แทนด้วย $A_{Vn} A_{Vn}$ คำซ้ำชนิดนี้มีข้อจำกัดสำหรับสระในพยางค์หลักซึ่งจะสัมพันธ์กับสระในพยางค์ซ้ำในรูปแบบ ต่าง ๆ

จากการศึกษาปรากฏว่า รูปแบบของเสียงสระในคำซ้ำชนิดนี้ ซึ่งพยางค์หลักอยู่ที่พยางค์หลังจะมีลักษณะตรงข้ามกับรูปแบบของ เสียงสระ ในคำซ้ำที่พยางค์ หลักอยู่ที่พยางค์แรกอยู่ 2 ลักษณะ คือ

ลักษณะแรก ความสัมพันธ์ของสระจะเป็นสระหน้าคู่กับ สระหลังที่จะ เป็นสระในระดัย เดียวกันเสมอ กล่าวคือสระ ในพยางค์หลักจะเป็นสระหน้า ในพยางค์ซ้ำจะเป็นสระหลัง

ลักษณะที่สอง ความสัมพันธ์ของสระจะเป็นสระต่ำคู่ กับสระในระดับสูงกว่า กล่าวคือสระในพยางค์หลักจะเป็นสระต่ำ ในพยางค์ซ้ำจะเป็นสระกลางหรือสระสูง

เป็นที่น่าสังเกตว่า การซ้ำแบบนี้สระทั้งในพยางค์หลักและพยางค์ซ้ำจะเป็นสระเดี่ยว เสียงสั้นเท่านั้น ไม่มีคำซ้ำใดที่พยางค์หลักและพยางค์ซ้ำเป็นสระเดี่ยว เสียงยาว หรือสระประสมเลย และคำที่นำมากล่าวเป็นคำซ้ำแบบนี้มักอยู่ในหมวดคำคุณศัพท์ หรือคำกริยากรรม หรือคำกริยาวิเศษณ์

คำซ้ำชนิดนี้แยกออกเป็น 2 ชนิด โดยถือเอาสระในพยางค์หลักเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง ชนิดแรกเป็นคำซ้ำที่สระในพยางค์หลักเป็นสระหน้า ชนิดที่สองเป็นคำซ้ำที่สระในพยางค์หลักเป็นสระกลาง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

- 1) คำซ้ำที่สระในพยางค์หลักเป็นสระหน้า ได้แก่ คำซ้ำที่มีรูปแบบของ เสียงสระดังต่อไปนี้
 - ก) พยางค์หลักมีสระที่เป็นสระหน้า - สูง - สั้น พยางค์ซ้ำมีสระที่เป็นสระหลัง - สูง - สั้น ($A_u A_i$) เช่น
หวุดหวิด /wùt wít/
 - ข) พยางค์หลักมีสระที่เป็นสระหน้า - กลาง - สั้น พยางค์ซ้ำมีสระที่เป็นสระหลัง - กลาง - สั้น ($A_o A_e$) เช่น
ลิ่งเล็ง /lóng léng/ เช่น
พลั่งพลั่ง /phlóng phléng/
 - ค) พยางค์หลักมีสระที่เป็นสระหน้า - ต่ำ - สั้น พยางค์ซ้ำมีสระที่เป็นสระหลัง - ต่ำ - สั้น ($A_y A_{\text{sch}}$) เช่น
บ๊อมบ๊อม /póp póp/
พล็อมพล็อม /phlóp phláp/

2) คำซ้ำที่สระในพยางค์หลักเป็นสระกลาง ได้แก่ คำซ้ำที่สระในพยางค์หลักเป็นสระกลาง - ต่ำ - สั้น /a/ ในพยางค์ซ้ำเป็นสระอื่น ๆ ดังต่อไปนี้

ก) พยางค์ซ้ำมีสระที่เป็นสระหน้า - สูง - สั้น

(A_i A_a) เช่น

ชิงฉิ่ง /chiŋ tɕhɛŋ/

ข) พยางค์ซ้ำมีสระที่เป็นสระกลาง - สูง - สั้น

(A_u A_a) เช่น

หยิกหยัก /jɨk tɕak/

ค) พยางค์ซ้ำมีสระที่เป็นสระหลัง - สูง - สั้น

(A_u A_a) เช่น

ปะปะ /pà? pà?/

3.1.1.3 สระคำซ้ำชนิดที่มีพยางค์หลัก

จากที่กล่าวมาข้างต้นที่สรุปได้ว่า คำซ้ำชนิดที่มีพยางค์หลัก
แบ่งออก เป็น

ก. คำซ้ำที่พยางค์หลักอยู่ที่พยางค์แรก พยางค์ทั้งสองจะ
ต่างกันที่เสียงสระ แยกออก เป็น 2 ชนิด คือ

1) คำซ้ำที่ไม่ขึ้นอย่างซ้ำสำหรับสระในพยางค์หลัก คือ
สระในพยางค์หลักจะเป็นสระใด ๆ ก็ได้ แยกออก เป็น 2 ชนิดย่อย คือ

ก) คำซ้ำที่สระในพยางค์ซ้ำจะต้องเป็นสระกลาง -
กลาง /ɤ/ เสมอ เช่น

กินเกิน /kin kɛn/

ข) คำซ้ำที่สระในพยางค์ซ้ำจะต้องเป็นสระหน้า -
คำ /ɛ/ เสมอ เช่น

ดีด /diɛ dɛɛ/

2) คำซ้ำที่มีขึ้นอย่างซ้ำสำหรับสระในพยางค์หลัก คือคำซ้ำ
ที่มีขึ้นอย่างซ้ำสำหรับสระในพยางค์หลักซึ่งจะมีความสัมพันธ์กับสระในพยางค์ซ้ำในรูปแบบต่าง ๆ
แยกออก เป็น 4 ชนิดย่อย คือ

ก) คำซ้ำที่สระในพยางค์หลักเป็นสระหน้า เช่น
ผละผละ /phlè? phlà?/

ข) คำซ้ำที่สระในพยางค์หลักเป็นสระกลาง เช่น
อืดอาด /?nùwt ?àat/

ค) คำซ้ำที่สระในพยางค์หลักเป็นสระหลัง เช่น
ตุ้ตะ /tú? tá?/

ง) คำซ้ำที่สระในพยางค์หลักเป็นสระประสม เช่น
เจี้ยวจ้าว /cíaw cáaw/

ข. คำซ้ำที่พยางค์หลักก่อนที่พยางค์หลัง คำซ้ำชนิดนี้จะแยกออกเป็น ๒ ชนิด คือ

1) คำซ้ำที่ไม่ขึ้นกับจำกัดสำหรับสระในพยางค์หลัก ได้แก่ คำซ้ำที่พยางค์หลักกับพยางค์ซ้ำต่างกันที่สระและพยัญชนะท้าย สระในพยางค์หลักจะเป็นสระใด ๆ ก็ได้ไม่ขึ้นกับจำกัด แต่ในพยางค์ซ้ำสระจะต้องเป็นสระหลัง - กลาง - สั้น /o/ และพยัญชนะท้ายจะต้องเป็น /ŋ/ เสมอ เช่น

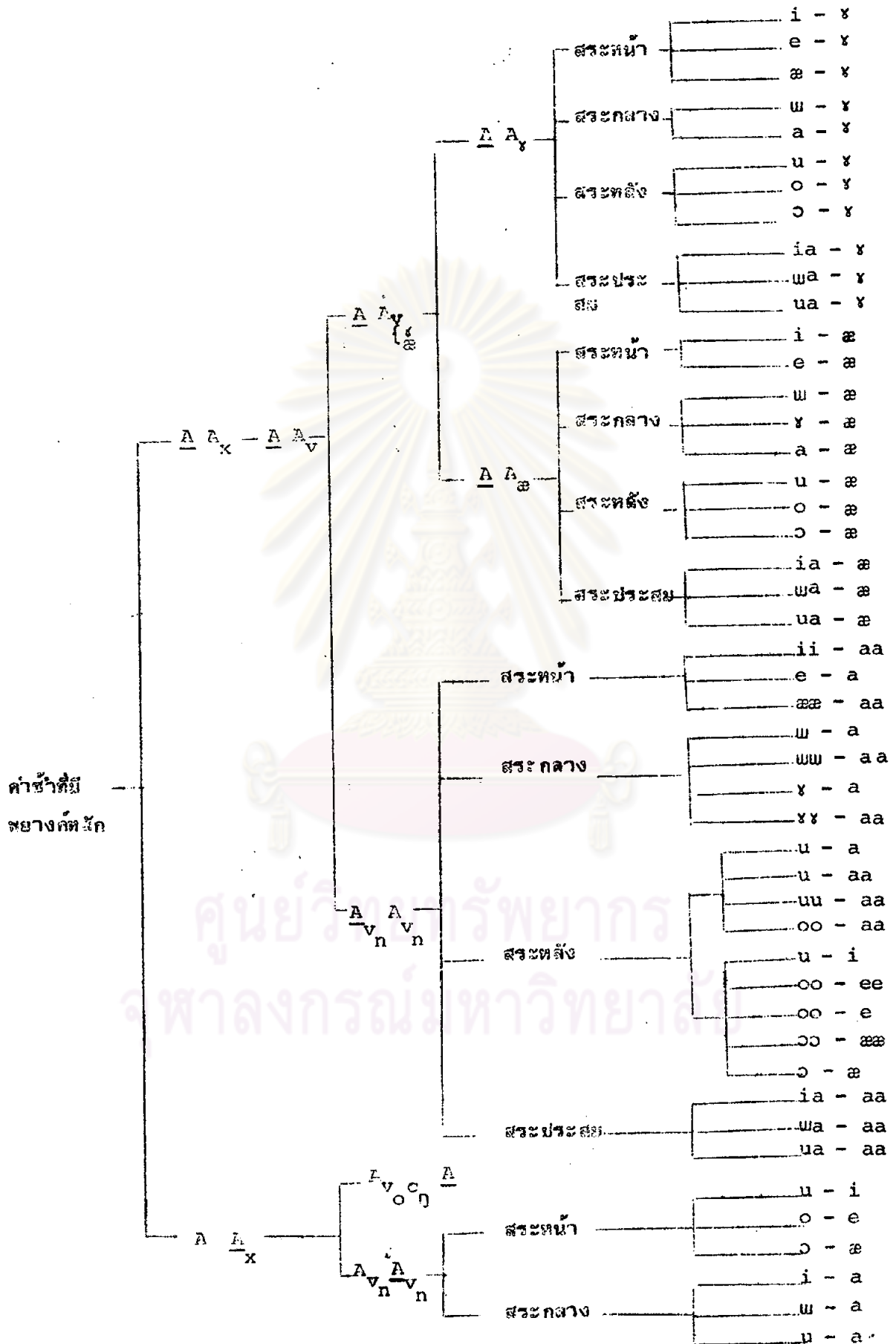
ฝั่งฝัก /phòŋ phàk/

2) คำซ้ำที่ขึ้นกับจำกัดสำหรับสระในพยางค์หลัก คือคำซ้ำที่พยางค์ทั้งสองต่างกันที่สระ แยกเป็น ๒ ชนิดย่อย คือ

ก) คำซ้ำที่สระในพยางค์หลักเป็นสระหน้า เช่น
หวุดหวิด /wùt wít/

ข) คำซ้ำที่สระในพยางค์หลักเป็นสระกลาง เช่น
ปุมปะ /pù? pà?/

ประ เเภทย่อยของคำซ้ำชนิดที่มีพยางค์หลักสามารถแสดงเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

แผนภูมิที่ ๓ แสดงประเภทของคำซ้ำที่มีพยางค์ท้าย

3.1.1.4 รูปแบบของเสียงสระของคำซ้ำที่มีพยางค์หลัก การซ้ำ

ของเสียงสระในคำซ้ำ 2 พยางค์ชนิดที่มีพยางค์หลักก็มีรูปแบบที่อาจกำหนดได้ดังนี้ คือ

ก. คำซ้ำที่มีพยางค์หลักก่อนที่พยางค์แรก รูปแบบของเสียงสระในคำซ้ำพยางค์นี้จะใช้ลักษณะดังนี้ คือ

1) คำซ้ำที่ไ้มีขั้วจำกัดสำหรับสระในพยางค์หลัก

รูปแบบของเสียงสระในคำซ้ำชนิดนี้จะแสดงให้เห็นถึงทิศทางว่า ไม่ว่าสระในพยางค์หลักจะเป็นสระเดี่ยว หรือสระประสมใด ๆ ก็ตามสระในพยางค์ซ้ำจะขึ้นอยู่กับ 2 แบบ คือ

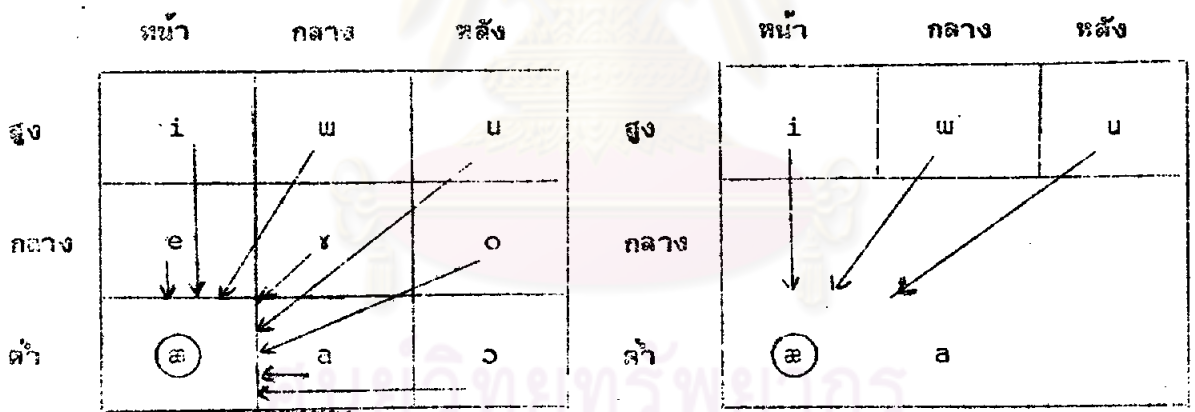
ก) สระในพยางค์ซ้ำจะเป็นสระกลาง - กลาง / y/ แสดงถึงจะรักษาความสั้น - ยาวของสระในพยางค์หลักเอาไว้ กล่าวคือถ้าสระในพยางค์หลักเป็นสระยาว สระในพยางค์ซ้ำก็จะเป็นสระยาว ถ้าสระในพยางค์หลักเป็นสระสั้น สระในพยางค์ซ้ำก็จะเป็นสระสั้น ดังแผนภูมิต่อไปนี้

	หน้า	กลาง	หลัง		หน้า	กลาง	หลัง
สูง	i	u	u	สูง	i	u	u
กลาง	e	y	e	กลาง		y	
ต่ำ	a	a	o	ต่ำ		a	

แผนภูมิที่ 4

จากแผนภูมินี้แสดงให้เห็นว่า คำซ้ำที่ไม่มีข้อจำกัดสำหรับสระในพยางค์หลักนั้น ไม่ว่าสระในพยางค์หลักจะเป็นสระเดี่ยว หรือสระประสมใด ๆ สระในพยางค์ซ้ำจะเป็น สระกลาง - กลาง ซึ่งจะเขียนเสียงสั้น - ยาวของสระในพยางค์หลักเสมอ คำซ้ำ ชนิดนี้จะมีคำ เป็นจำนวนมากที่นำมากล่าวซ้ำได้ เนื่องจากไม่มีข้อจำกัดสำหรับสระใน พยางค์หลัก ตัวอย่างเช่น คิ่นคิ่น /dîn dân/ เคะเคอะ /tè? tỳ?/ แกะเกอะ /kè? kỳ?/ สิ้นเล่อน /línm lỳn/ กับเกีย /káp kỳp/ จู้เต้อ /tún tỳx/ ไค้งเค่อง /dooŋ dỳŋ/ หล่อเหล้อ /lòw lỳx/ เสือเลอ /lia lỳx/ เบือเบ้อ /bwa bỳx/ รื้อเรือ /rúa rỳx/

ข) สระในพยางค์ซ้ำจะเป็นสระหน้า - ต่ำ /æ/ ซึ่งจะรักษาความสั้น - ยาวของสระในพยางค์หลักเอาไว้ ดังแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 5

จากแผนภูมินี้แสดงให้เห็นว่า คำซ้ำที่ไม่มีข้อจำกัดสำหรับสระในพยางค์หลักนั้น ไม่ว่าสระในพยางค์หลักจะเป็นสระเดี่ยว หรือสระประสมใด ๆ สระในพยางค์ซ้ำจะเป็น สระหน้า - ต่ำ ซึ่งจะเขียนเสียงสั้น - ยาวของสระในพยางค์หลักเสมอ คำซ้ำชนิดนี้ จะมีคำ เป็นจำนวนมากที่นำมากล่าวซ้ำได้ เนื่องจากไม่มีข้อจำกัดสำหรับสระในพยางค์หลัก ตัวอย่างเช่น คิ่นคิ่น /khít khít/ เก็บแก้ม /kèp kèp/ มีอแม /mwm mæx/

เจาะแฉะ /cə? cə?/ ยัดแฉัด /mát mət/ กุดกัก /kút kət/ ไ้แม่ /moo maa/
 เหมายะแหยะ /má? má?/ เรียงแรง /rian raaŋ/ เหมือมเหมิน /muan maan/
 ทัวแท้ /thua thaai/

2) คำซ้ำที่มีข้อจำกัดสำหรับสระในพยางค์หลัก รูปแบบของเสียงสระในคำซ้ำชนิดนี้จะมี 2 ลักษณะ คือ

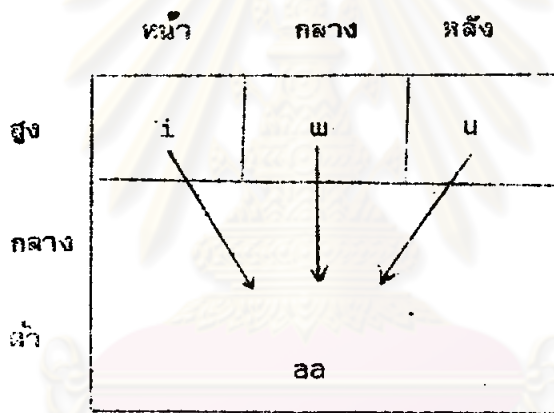
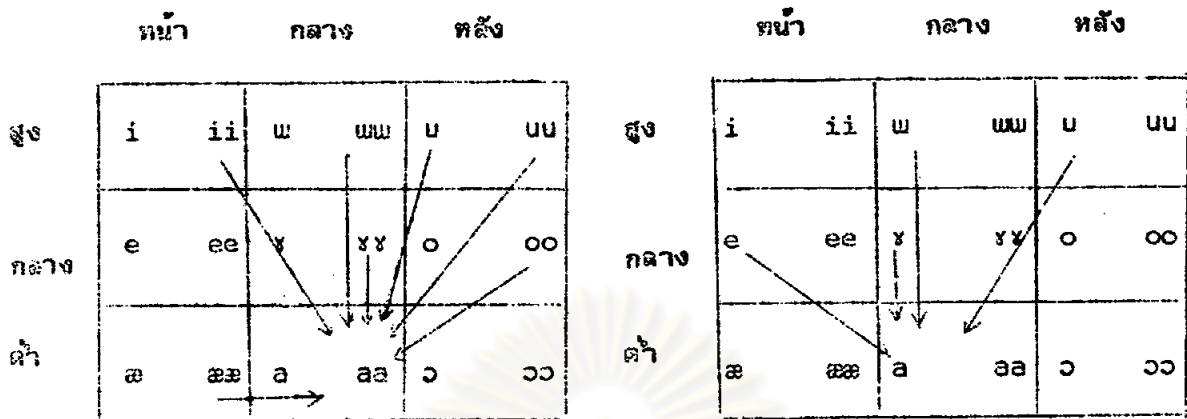
ก) มีรูปแบบสระหลังคู่กับสระหน้า กล่าวคือ ในพยางค์หลักมีสระที่เป็นสระหลัง สระในพยางค์ซ้ำจะเป็นสระหน้าซึ่งยังคงรักษาความสั้นยาวของสระในพยางค์หลักเอาไว้ และสระในพยางค์ที่สองจะต้องเป็นสระที่อยู่ในระดับเดียวกันดังแผนภูมิต่อไปนี้

	หน้า	กลาง	หลัง
สูง	i ii ←	u uu ←	ɯ ɯ u u
กลาง	e ee ←	ɛ ɛ ɛ ɛ	o oo o oo
ต่ำ	ə ə ←	a aa ←	ɔ ɔ ɔ ɔ

แผนภูมิที่ 6

จากแผนภูมิก่อนหน้านี้แสดงให้เห็นว่า คำซ้ำที่มีข้อจำกัดสำหรับสระในพยางค์หลัก รูปแบบของเสียงสระจะเป็นสระหลังคู่กับสระหน้าซึ่งเป็นสระที่อยู่ในระดับเดียวกัน และจะยังคงรักษาความสั้น - ยาวของสระในพยางค์หลักเอาไว้ เช่น ถ้าสระในพยางค์หลักเป็นสระหลัง - สูง - สั้น สระในพยางค์ซ้ำก็จะเป็นสระหน้า - สูง - สั้น ในคำว่า ขุนขิบ /bup bɯp/ เป็นต้น คำซ้ำชนิดนี้มีคำเป็นจำนวนมากเนื่องจากมีข้อจำกัดสำหรับสระในพยางค์หลัก

ข) มีรูปแบบสระสูงหรือสระกลางคู่กับสระต่ำ กล่าวคือ ในพยางค์หลักมีสระที่เป็นสระสูงหรือสระกลาง สระในพยางค์ซ้ำจะเป็นสระต่ำซึ่งส่วนใหญ่จะยังคงรักษาความสั้นยาวของสระในพยางค์หลักเอาไว้ ดังแผนภูมิต่อไปนี้

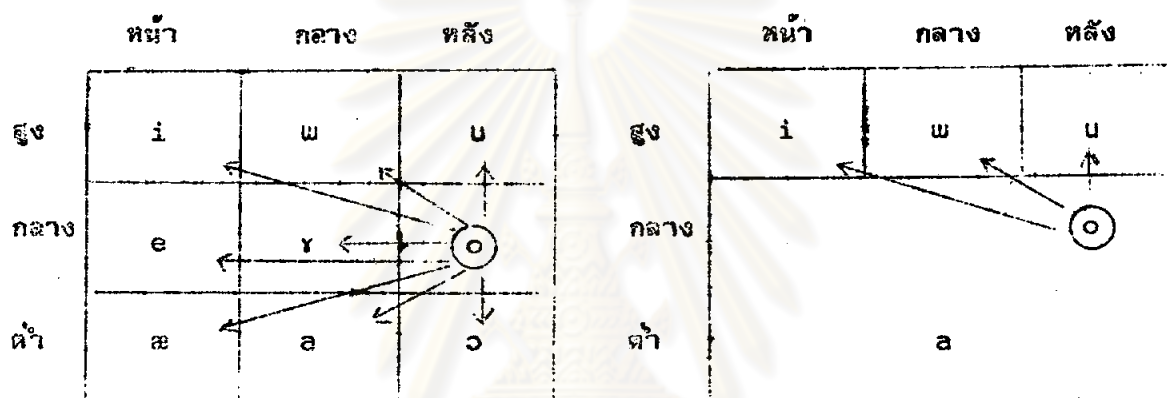

แผนภูมิที่ 7

จากแผนภูมิต่างๆนี้แสดงให้เห็นว่า คำพยางค์ที่มีข้อจำกัดสำหรับสระในพยางค์หลักทั้งที่เป็นสระเดี่ยวและสระประสม รูปแบบของเสียงสระจะเป็นสระสูงหรือสระกลาง คู่กับสระต่ำ /a, aa/ เสมอ แสดงว่าเสียงสระในคำพยางค์นั้นจะมีความสัมพันธ์ในลักษณะสระในระดับสูงคู่กับสระในระดับต่ำ ยกเว้นคำพยางค์หลักเป็นสระหน้า - ต่ำ /əə/ ซึ่งรูปแบบจะเป็นในลักษณะสระหน้าคู่กับสระกลาง ในระดับต่ำ เดียวกัน

ข. คำพยางค์ที่พยางค์หลักอยู่ที่พยางค์หลัง รูปแบบของเสียงสระในคำพยางค์นั้นจะมีลักษณะดังนี้ คือ

1) คำคำที่ไม่ใช่ข้อจำกัดสำหรับสระในพยางค์หลัก รูปแบบของเสียงสระในคำซ้ำนี้จะแสดงให้เห็นถึงทิศทางว่า ไม่ว่าสระในพยางค์หลักจะเป็นสระเดี่ยว หรือสระประสมใดก็ตาม (ยกเว้นสระหลัง - กลาง) สระในพยางค์ซ้ำจะเป็นสระหลัง - กลาง - ลื่น /o/ เสมอ ซึ่งมีข้อน่าสังเกตว่าคำซ้ำชนิดนี้สระในพยางค์ซ้ำไม่มีการเลื่อนเสียงสั้นยาวจากสระในพยางค์หลัก ดังแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิที่ ๑

จากแผนภูมิต่างๆจะแสดงให้เห็นว่า คำซ้ำที่ไม่ใช่ข้อจำกัดสำหรับสระในพยางค์หลักนั้น ไม่ว่าสระในพยางค์หลักจะเป็นสระเดี่ยวหรือสระประสมใด ๆ (ยกเว้นสระหลัง - กลาง) สระในพยางค์ซ้ำจะเป็นสระหลัง - กลาง /o/ เสมอ และพยัญชนะท้ายในพยางค์ซ้ำจะเป็นพยัญชนะนาสิก /ŋ/ คำซ้ำชนิดนี้จะมีคำเป็นจำนวนมากที่นำมากล่าวซ้ำได้ เนื่องจากไม่มีข้อจำกัดสำหรับสระในพยางค์หลัก ตัวอย่างเช่น ขงย่า /jɔŋ jam/ จังจูด /còŋ cùt/ ปรังเมรี่ว /pròŋ priaw/ ล่งเสี้ยน /lòŋ lían/ รังร้ว /róŋ rúa/

2) คำซ้ำที่มีข้อจำกัดสำหรับสระในพยางค์หลัก รูปแบบของเสียงสระในคำซ้ำชนิดนี้จะมี 2 ลักษณะ คือ

ก) มีรูปแบบสระหน้าคู่กับสระหลัง กล่าวคือในพยางค์หลักมีสระที่เป็นสระหน้า สระในพยางค์ซ้ำจะเป็นสระหลัง ดังแผนภูมิต่อไปนี้

	หน้า	กลาง	หลัง
สูง	i ii	ย ยย	ุ ู
กลาง	e ee	ย ยย	อ ออ
ต่ำ	ะ ะะ	า อา	อ ออ

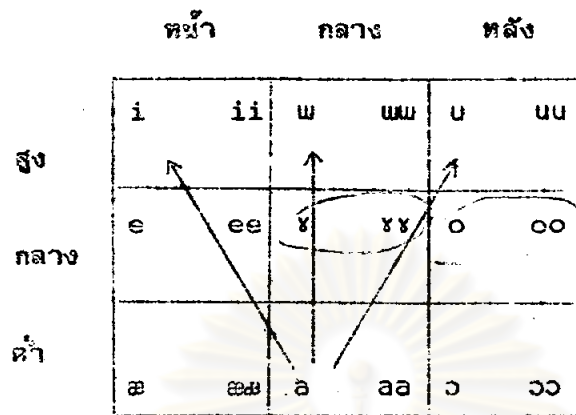
แผนภูมิที่ ๑

จากแผนภูมีย่างบนนี้แสดงให้เห็นว่า คำซ้ำที่มีข้อจำกัดสำหรับสระในพยางค์หลัก
 รูปแบบของ เสียงสระจะ เป็นสระหน้าคู่กับสระหลังซึ่ง เป็นสระที่อยู่ในระดับเดียวกัน กล่าวคือ
 สระในพยางค์หลัก เป็นสระหน้า สระในพยางค์ซ้ำจะเป็นสระหลัง เช่น ทวดทวิต /wít wít/
 ลั้งลั้ง /lóng léng/ บ๊อบบ๊อบ /póp póp/

คำซ้ำชนิดนี้ให้คำ เป็นจำนวนไม่มากนัก เนื่องจากมีข้อจำกัด
 สำหรับสระในพยางค์หลักซึ่งมีเฉพาะสระเดี่ยว เสียงสั้น เท่านั้น และสระในพยางค์ซ้ำก็
 จะเสียงสั้นของสระในพยางค์หลัก

เป็นที่น่าสังเกตว่า รูปแบบของ เสียงสระในคำซ้ำที่พยางค์
 หลักอยู่ที่พยางค์หลังก็จะตรงข้ามกับรูปแบบของ เสียงสระในคำซ้ำที่พยางค์หลักอยู่ที่พยางค์
 แรกซึ่งจะเป็นสระหลังคู่กับสระหน้า

ข) มีรูปแบบสระต่ำคู่กับสระสูง กล่าวคือ ในพยางค์หลัก
 มีสระที่เป็นสระต่ำ สระในพยางค์ซ้ำจะเป็นสระสูง ดังแผนภูมิดังต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 10

จากแผนภูมิดังบนนี้แสดงให้เห็นว่า คำซ้ำที่เขียนจำกัดสำหรับสระในพยางค์หลัก
 รูปแบบของ เสียงสระจะเป็นสระต่ำคู่กับสระสูง กล่าวคือ สระในพยางค์หลักจะเป็น
 สระกลาง - ต่ำ - สั้น /ə/ สระในพยางค์หน้าจะเป็นสระสูงซึ่งจะเขียนเสียงสั้นของสระ
 ในพยางค์หลักด้วย ตัวอย่างเช่น ชิงชัง /chɨŋ ʈʰaŋ/ ทึกทัก /tʰɨk tʰək/
 ปูเปะ /pʰəʔ pʰəʔ/

คำซ้ำชนิดนี้มีคำ เป็นจำนวนไม่มากนัก เนื่องจากมีข้อจำกัด
 สำหรับสระในพยางค์หลัก

เป็นที่น่าสังเกตว่า รูปแบบของ เสียงสระ ในคำซ้ำที่พยางค์
 หลักอยู่ที่พยางค์หลังนี้จะตรงข้ามกับรูปแบบของ เสียงสระ ในคำซ้ำที่พยางค์หลักอยู่ที่พยางค์
 แรกซึ่งจะเป็นสระสูงหรือสระกลางคู่กับสระต่ำ

3.1.2 คำซ้ำชนิดที่ไม่ใช่พยางค์หลัก คำซ้ำชนิดนี้ ก็คือคำซ้ำที่ไม่มีพยางค์หลัก
 กล่าวคือ ไม่มีพยางค์ใดสามารถเกิดเดี่ยวเป็นคำในภาษาไทยได้ เช่น คำว่า อึกอึก /ʔɨk ʔək/
 เราไม่สามารถแยก อึก หรือ อัก ออกจากคำนี้ได้ เพราะทั้ง อึก และ อัก ต่างก็ไม่มี
 ความหมาย ก็ไม่สามารถเกิดเดี่ยวเป็นคำในภาษาไทย

การที่ผู้วิจัยได้ขยายขอบข่ายของคำซ้ำครอบคลุมถึงคำซ้ำชนิดนี้ก็ เนื่องจาก
พิจารณาเห็นว่า พยางค์ที่หนึ่งและพยางค์ที่สองของคำซ้ำชนิดนี้มีรูปทางเสียงที่ใกล้เคียงกัน
และสามารถมองเห็นรูปแบบของเสียงสระของคำซ้ำชนิดนี้ได้ ซึ่งความเห็นเช่นนี้
พระยาอนุมาณราชธน และ แมรี อาร์ท ฮาสส์ ได้กล่าวไว้มาก่อนแล้ว คือ พระยาอนุมาณ
ราชธน¹ ได้กล่าวถึงคำซ้ำชนิดนี้ว่า เป็นคำซ้ำชนิดที่เป็นไปตามระดับของเสียงสระหน้า
และสระหลัง เช่น ออ-ออ มีคำว่า อ้อ-อ้อ ร้อง-ร้อง ก้อง-ก้อง โอ-โอ มีคำว่า โอ้-โอ้
โคง-คง โปก-เปก เป็นต้น แมรี อาร์ท ฮาสส์ ได้กล่าวถึงคำซ้ำในภาษาไทยว่า มีหลาย
ประเภทคำซ้ำประเภทหนึ่งคือคำซ้ำที่พยางค์ที่หนึ่งและพยางค์ที่สองต่างกันที่สระซึ่งยังคง
เป็นพยางค์ที่มีสระหลัง ปากคือเกิดคู่กับพยางค์ที่มีสระหน้า ปากไม่ต่อ เช่น หมูหมื่น
จิวเจิว โย้โย้ โทรงทรง เป็นต้น

คำซ้ำชนิดนี้ไม่มีพยางค์หลักที่นำมากศึกษานี้มีเพียงชนิดเดียว คือคำซ้ำที่พยางค์
ทั้งสองต่างกันที่เสียงสระ ซึ่งจะใช้สัญลักษณ์แทนด้วย B_{v_n} B_{v_n} คำซ้ำชนิดนี้จะแยกออกเป็น 2 ชนิดใหญ่ ๆ คือ ชนิดแรกคือคำซ้ำที่สระในพยางค์แรกเป็นสระเดี่ยว ชนิดที่สอง
คือคำซ้ำที่สระในพยางค์แรกเป็นสระประสม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๑.๑.๒.๑ คำซ้ำที่สระในพยางค์แรกเป็นสระเดี่ยว คำซ้ำชนิดนี้มี
ที่กล่าวคือว่า สระในพยางค์แรกจะดังเป็นสระเดี่ยว แยกออกเป็น 2 ชนิด ตามลักษณะ
ของความสัมพันธ์ของสระในพยางค์ทั้งสอง คือชนิดแรกเป็นคำซ้ำที่สระในพยางค์ทั้งสอง
เป็นสระในระดัมนั้นเดียวกัน ชนิดที่สอง เป็นคำซ้ำที่สระในพยางค์ทั้งสอง เป็นสระต่างระดับกัน
ดังรายละเอียดต่อไปนี้

¹อนุมาณราชธน, พระยา, นิรุกติศาสตร์ (พระนคร สำนักพิมพ์คลังวิทยา,
2515), หน้า 276

²Mary E. Haas, "Types of Reduplication in Thai (With Some
Comparisons and Contrasts Taken From English)" in Studies in
Linguistics 1 (May 1942): 1-4

ก. คำซ้ำที่สระในพยางค์ทั้งสอง เป็นสระในระดับเดียวกัน

คำซ้ำชนิดนี้จะมีเสียงสระที่แตกต่างกันในลักษณะสระหลังคู่กับสระหน้า ซึ่งจะต้อง เป็นสระในระดับเดียวกันเสมอ กล่าวคือสระในพยางค์แรกจะเป็นสระหลัง สระในพยางค์หลังจะเป็นสระหน้า แยกออกเป็นชนิดย่อยดังนี้

1) คำซ้ำที่สระในพยางค์ทั้งสอง เป็นสระสูงทั้งคู่

แยกเป็น

ก) คำซ้ำที่สระในพยางค์แรกเป็นสระหลัง - สูง

- สั้น สระในพยางค์หลัง เป็นสระหน้า - สูง - สั้น ($B_u B_i$) เช่น

หยุดหยิก /jùk jík/ ฟุตฟิต /fút fít/

ข) คำซ้ำที่สระในพยางค์แรกเป็นสระหลัง - สูง

- ยาว สระในพยางค์หลัง เป็นสระหน้า - สูง - ยาว ($B_{uu} B_{ii}$) เช่น

จู้จี้ /cún cii/ ผู้ยี้ /jún jii/

2) คำซ้ำที่สระในพยางค์ทั้งสอง เป็นสระกลางทั้งคู่

แยกเป็น

ก) คำซ้ำที่สระในพยางค์แรกเป็นสระหลัง - กลาง

- สั้น สระในพยางค์หลัง เป็นสระหน้า - กลาง - สั้น ($B_o B_e$) เช่น

บั้งเบ้ง /bóng béng/ ชั่งเซ้ง /chóng chéng/

ข) คำซ้ำที่สระในพยางค์แรกเป็นสระหลัง - กลาง

- ยาว สระในพยางค์หลัง เป็นสระหน้า - กลาง - ยาว ($B_{oo} B_{ee}$) เช่น

โอ้เอ้ /?óo ?éé/ โผเผ /phóo phéé/

3) คำซ้ำที่สระในพยางค์ทั้งสอง เป็นสระต่ำทั้งคู่

แยกเป็น

ก) คำซ้ำที่สระในพยางค์แรกเป็นสระหลัง - ต่ำ -

สั้น สระในพยางค์หลัง เป็นสระหน้า - ต่ำ - สั้น ($B_ó B_ǔ$) เช่น

จ้อกแจ้ก /cók cǎk/ เผลาะแพะ /lǒ? lǎ?/

ข) คำซ้ำที่สระในพยางค์แรกเป็นสระหลัง - ต่ำ - ยาว สระในพยางค์หลังเป็นสระหน้า - ต่ำ - ยาว ($B_{oo} B_{aa}$) เช่น
งอแง /ŋɔɔ ŋaa/ ร้อแร่ /rɔɔ raa/

ข. คำซ้ำที่สระในพยางค์ทั้งสอง เป็นสระต่างระดับ คำซ้ำชนิดนี้ จะมีเสียงสระในลักษณะสระสูงกับสระต่ำ หรือสระกลางกับสระต่ำ กล่าวคือสระในพยางค์แรกจะเป็นสระสูง หรือสระกลาง สระในพยางค์หลังจะเป็นสระต่ำ คือสระกลาง /a, aa/ เสมอ แยกออกเป็นชนิดย่อยได้ 2 ชนิด คือ ชนิดแรกเป็นคำซ้ำที่สระในพยางค์ทั้งสองต่างกันระหว่างสระสูง - สระต่ำ ชนิดที่สองเป็นคำซ้ำที่สระในพยางค์ทั้งสองต่างกันระหว่างสระกลาง - สระต่ำ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

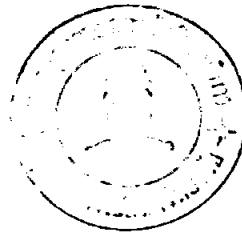
1) สระสูง - สระต่ำ คำซ้ำชนิดนี้สระในพยางค์แรกเป็นสระสูง สระในพยางค์หลังเป็นสระต่ำ คำซ้ำชนิดนี้แยกออกเป็น 3 ชนิดย่อย โดยให้สระในพยางค์แรกเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง คือ ชนิดแรกเป็นคำซ้ำที่สระในพยางค์แรกเป็นสระหน้า - สูง ชนิดที่สองเป็นคำซ้ำที่สระในพยางค์แรกเป็นสระกลาง - สูง ชนิดที่สามเป็นคำซ้ำที่สระในพยางค์แรกเป็นสระหลัง - สูง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ก) คำซ้ำที่สระในพยางค์แรกเป็นสระหน้า - สูง
แยกเป็นชนิดย่อย คือ

(1) คำซ้ำที่สระในพยางค์แรกเป็นสระหน้า - สูง - สั้น สระในพยางค์หลังเป็นสระกลาง - ต่ำ - สั้น ($B_i B_a$) เช่น
ฮิบฮับ /jíp jáp/ วิบวับ /wíp wáp/

(2) คำซ้ำที่สระในพยางค์แรกเป็นสระหน้า - สูง - สั้น สระในพยางค์หลังเป็นสระกลาง - ต่ำ - ยาว ($B_i B_{aa}$) เช่น
กัวกาว /kíw káaw/

ข) คำซ้ำที่สระในพยางค์แรกเป็นสระกลาง - สูง
แยกเป็นชนิดย่อย คือ

(1) คำซ้ำที่สระในพยางค์แรกเป็นสระกลาง - สูง - สั้น สระในพยางค์หลังเป็นสระกลาง - ต่ำ - สั้น (B_{uu} B_a) เช่น

ฉีกฉัก /chǐk chǎk/ ยึกยัก /jǐk jǎk/

(2) คำซ้ำที่สระในพยางค์แรกเป็นสระกลาง - สูง - ยาว สระในพยางค์หลังเป็นสระกลาง - ต่ำ - ยาว (B_{uuu} B_{aa}) เช่น

ฝืดฟาด /fǐwt fáat/ ฝืดฟาด /sǐwt sǎat/

ค) คำซ้ำที่สระในพยางค์แรกเป็นสระหลัง - สูง แยกออกเป็นชนิดย่อย คือ

(1) คำซ้ำที่สระในพยางค์แรกเป็นสระหลัง - สูง - สั้น สระในพยางค์หลังเป็นสระกลาง - ต่ำ - สั้น (B_u B_a) เช่น

รุ่งรัง /ruŋ raŋ/ นุ่งนัง /nuŋ naŋ/

(2) คำซ้ำที่สระในพยางค์แรกเป็นสระหลัง - สูง - สั้น สระในพยางค์หลังเป็นสระกลาง - ต่ำ - ยาว (B_u B_{aa}) เช่น

รุ่งรัมย์ /rǔm rǎam/ นุ่งน้าม /bǔm bǎam/

(3) คำซ้ำที่สระในพยางค์แรกเป็นสระหลัง - สูง - ยาว สระในพยางค์หลังเป็นสระกลาง - ต่ำ - ยาว (B_{uuu} B_{aa}) เช่น

ซู้ดซ้ำ /sǔt sǎat/ มูมมาม /munm maam/

2) สระกลาง - สระต่ำ คำซ้ำชนิดนี้สระในพยางค์แรกเป็นสระกลาง สระในพยางค์หลังเป็นสระต่ำ แยกออกเป็น 3 ชนิดย่อย โดยใช้สระในพยางค์แรกเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง คือชนิดแรกเป็นคำซ้ำที่สระในพยางค์แรกเป็นสระหน้า - กลาง ชนิดที่สองเป็นคำซ้ำที่สระในพยางค์แรกเป็นสระกลาง - กลาง ชนิดที่สามเป็นคำซ้ำที่สระในพยางค์แรกเป็นสระหลัง - กลาง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ก) คำซ้ำที่สระในพยางค์แรกเป็นสระหน้า - กลาง แยกเป็นชนิดย่อย คือ

(1) คำซ้ำที่สระในพยางค์แรกเป็นสระหน้า - กลาง - สั้น สระในพยางค์หลังเป็นสระกลาง - ต่ำ - สั้น ($B_e B_a$) เช่น

ปะปะ /pè? pà?/ อะอะ /?è? ?à?/

(2) คำซ้ำที่สระในพยางค์แรกเป็นสระหน้า - กลาง - ยาว สระในพยางค์หลังเป็นสระกลาง - ต่ำ - ยาว ($B_{ee} B_{aa}$) เช่น

เพ่นพ่าน /pheen phaan/ เก้งก้าง /kê'eng kâ'ang/

ข) คำซ้ำที่สระในพยางค์แรกเป็นสระกลาง - กลาง

แยกเป็น

(1) คำซ้ำที่สระในพยางค์แรกเป็นสระกลาง - กลาง - สั้น สระในพยางค์หลังเป็นสระกลาง - ต่ำ - สั้น ($B_y B_a$) เช่น

เบอะบะ /bè? bà?/ เทอะทะ /thé? thá?/

(2) คำซ้ำที่สระในพยางค์แรกเป็นสระกลาง - กลาง - สั้น สระในพยางค์หลังเป็นสระกลาง - ต่ำ - ยาว ($B_y B_{aa}$) เช่น

เอ็กอ้าก /?ík ?âak/ เบ็บบ้ำบ /pýp páap/¹

(3) คำซ้ำที่สระในพยางค์แรกเป็นสระกลาง - กลาง - ยาว สระในพยางค์หลังเป็นสระกลาง - ต่ำ - ยาว ($B_{yy} B_{aa}$) เช่น

เร่อร่า /rýr râa/

ค) คำซ้ำที่สระในพยางค์แรกเป็นสระหลัง - กลาง คำซ้ำที่มีสระในพยางค์แรกจะเป็นสระหลัง - กลาง - ยาว สระในพยางค์หลังเป็นสระกลาง - ต่ำ - ยาว ($B_{oo} B_{aa}$)

โฮกฮาก /hóok háak/ โห่งผาง /phóong pháang/

¹ คำนี้บางครั้งผู้พูดอาจใส่พยางค์นำหน้า (pre-syllable) คือ กะ นำหน้า และแทรกอยู่ระหว่างพยางค์ทั้งสองก็ได้ จะกลายเป็น กะเป็นกะบ้ำบ /kapýp - kapáap/

3.1.2.2 คำซ้ำที่สระในพยางค์แรกเป็นสระประสม คำซ้ำชนิดนี้ก็มีข้อจำกัดว่าสระในพยางค์แรกจะดัง เป็นสระประสม คำซ้ำชนิดนี้มีอยู่ 2 เสียงชนิดเดียว คือคำซ้ำที่สระในพยางค์แรกเป็นสระ /ua/ สระในพยางค์หลังเป็นสระ /ia/ (B_{ua} B_{ia}) เช่น

จัวเจีย /ŋua ŋia/ ป้วนเปี่ยน /p_{uan} p_{ian}/

3.1.2.3 สรุปคำซ้ำชนิดไม่มีพยางค์หลัก จากที่กล่าวมาข้างต้นนี้สรุปได้ว่า คำซ้ำไม่มีพยางค์หลักพยางค์ทั้งสองจะต่างกันที่สระซึ่งจะมีข้อจำกัดสำหรับสระในพยางค์แรก แยกออกเป็น 2 ชนิด คือ

ก) สระในพยางค์แรกเป็นสระเดี่ยว คือคำซ้ำที่มีข้อจำกัดว่า สระในพยางค์แรกต้องเป็นสระเดี่ยว คำซ้ำชนิดนี้จะมีรูปแบบของเสียงสระอยู่ 2 ลักษณะ คือ

1) เป็นสระหลังกับสระหน้าในระดับเดียวกัน คือสระในพยางค์แรกจะเป็นสระหลัง สระในพยางค์หลังจะเป็นสระหน้า แยกออกเป็น 3 ชนิด คือ

ก) คำซ้ำที่สระในพยางค์ทั้งสอง เป็นแบบหลัง - สูง กับหน้า - สูง เช่น

จู่ฉี /c_{uu} c_{ii}/

ข) คำซ้ำที่สระในพยางค์ทั้งสอง เป็นแบบหลัง - กลาง กับ หน้า - กลาง เช่น

โถ้เถ้ /t_{oo} t_{êe}/

ค) คำซ้ำที่สระในพยางค์ทั้งสอง เป็นแบบหลัง - ต่ำ กับ หน้า - ต่ำ เช่น

งอแง /ŋ_{oo} ŋ_{aa}/

2) เป็นสระสูงหรือกลางกับสระต่ำ คือสระในพยางค์แรก เป็นสระสูงหรือสระกลาง สระในพยางค์หลังเป็นสระต่ำ แยกออกเป็น 2 ชนิด คือ

ก) คำซ้ำที่สระในพยางค์แรกเป็นสระเดี่ยว แยกเป็น

(1) คำซ้ำที่พยางค์ทั้งสองต่างกัน เป็นแบบ

- (ก) คำซ้ำที่สระในพยางค์แรกเป็นสระหน้า-สูง
- (ข) คำซ้ำที่สระในพยางค์แรกเป็นสระกลาง-สูง
- (ค) คำซ้ำที่สระในพยางค์แรกเป็นสระหลัง-สูง

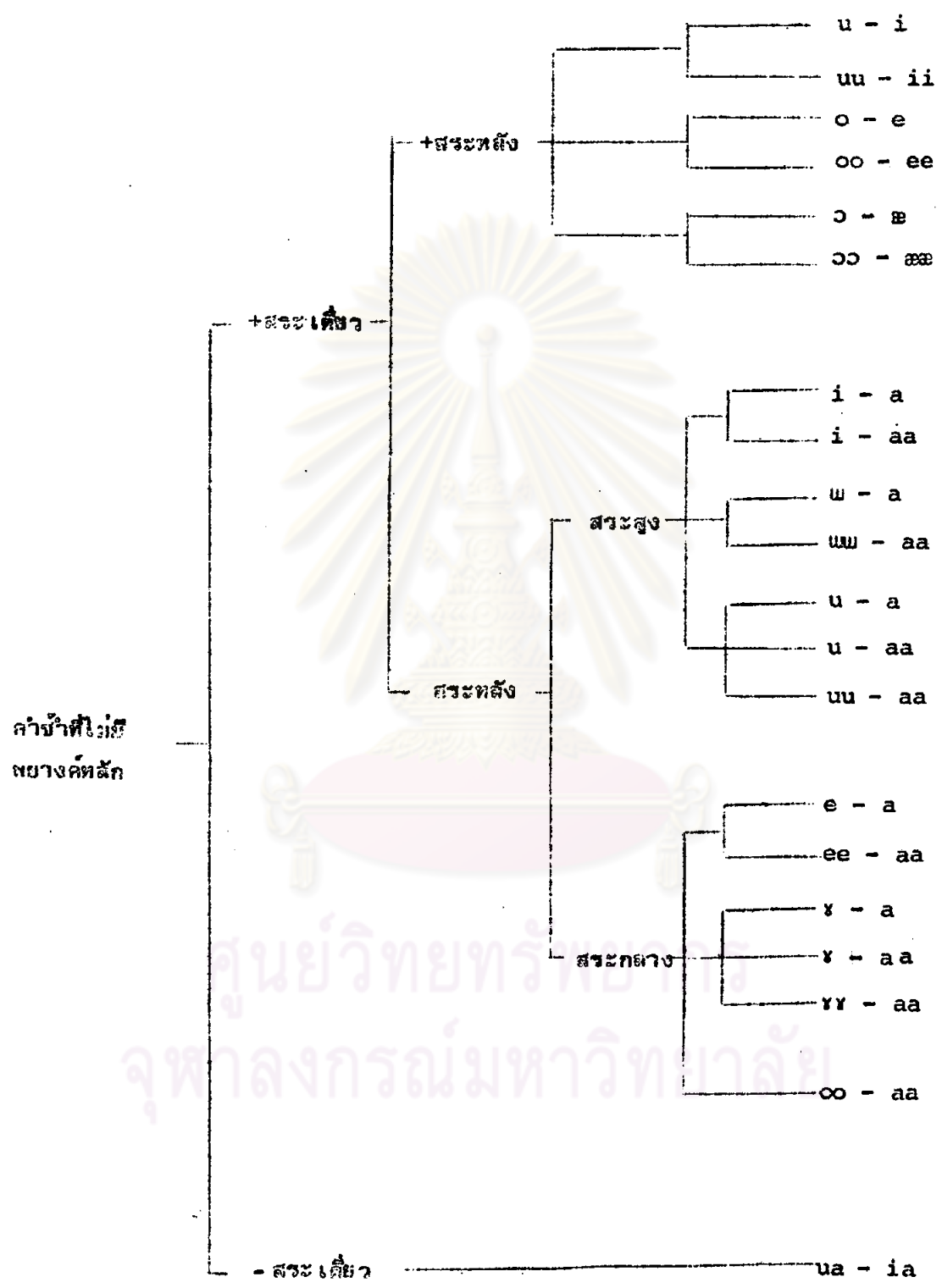
(2) คำซ้ำที่พยางค์ทั้งสองต่างกัน เป็นแบบ

- (ก) คำซ้ำที่สระในพยางค์แรกเป็นสระหน้า-กลาง
- (ข) คำซ้ำที่สระในพยางค์แรกเป็นสระกลาง-กลาง
- (ค) คำซ้ำที่สระในพยางค์แรกเป็นสระหลัง-กลาง

ข) คำซ้ำที่สระในพยางค์แรกเป็นสระประสม คือ คำซ้ำ ที่มีข้อจำกัดว่าสระในพยางค์แรกต้องเป็นสระประสม คำซ้ำชนิดนี้มีอยู่เพียงชนิดเดียว คือ คำซ้ำที่สระในพยางค์แรกเป็นสระประสม /da/ สระในพยางค์หลังเป็นสระประสม /da/

ประ เภทย่อของคำซ้ำชนิดไม่มีพยางค์หลักสามารถแสดง เป็นแผนภูมิได้ดังนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 11 แสดงประเภทย่อยของคำนำหน้าไม่มีพยางค์หลัก

๑.๑.๒.๔ รูปแบบของเสียงสระของคำซ้ำชนิดที่ไม่มีพยางค์หลัก

การซ้ำของเสียงสระในคำซ้ำ ๒ พยางค์ชนิดที่ไม่มีพยางค์หลักมีรูปแบบที่อาจกำหนดได้ ดังนี้ คือ

ก. คำซ้ำที่สระในพยางค์แรกเป็นสระเดี่ยว รูปแบบของเสียงสระในคำซ้ำชนิดนี้มีอยู่ ๒ ลักษณะ คือ

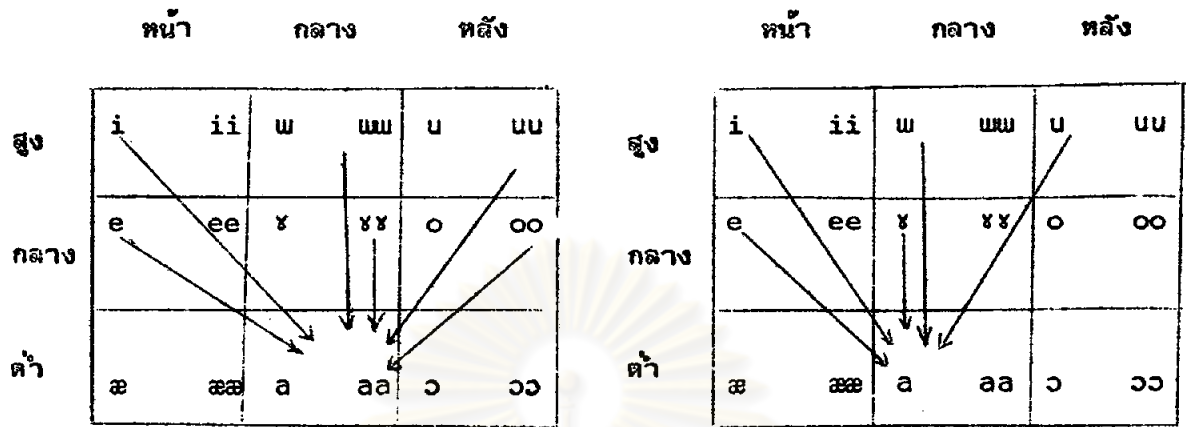
๑) แบบที่ ๑ เป็นแบบ หลัง - หน้า ดังแผนภูมิต่อไปนี้

	หน้า	กลาง	หลัง
สูง	i	ii	u
	←	←	←
กลาง	e	ee	o
	←	←	←
ต่ำ	æ	aa	o
	←	←	←

แผนภูมิที่ 12

จากแผนภูมิต่างๆนี้แสดงให้เห็นว่า คำซ้ำที่ไม่มีพยางค์หลักชนิดที่มีข้อจำกัดว่าสระในพยางค์แรกเป็นสระเดี่ยว รูปแบบของเสียงสระจะเป็นสระหลังคู่กับสระหน้า ซึ่งจะต้องเป็นสระในระดับเดียวกันเสมอ คือสระในพยางค์แรกเป็นสระหลัง สระในพยางค์หลังจะเป็นสระหน้า การซ้ำแบบนี้จะมีการเลียนเสียงสั้น - ยาว ของสระในพยางค์แรก คำซ้ำชนิดนี้มีคำเป็นจำนวนไม่มากนักเนื่องจากมีข้อจำกัดสำหรับสระในพยางค์แรก ตัวอย่างคำซ้ำชนิดนี้ ได้แก่ หลกหลิก /lʊk lik/ ไล่เล /loo lee/ ร่อแร่ /rɔ̃w rɔ̃æ/

๒) แบบที่ ๒ เป็นแบบสูงหรือกลาง - ต่ำ ดังแผนภูมิต่อไปนี้

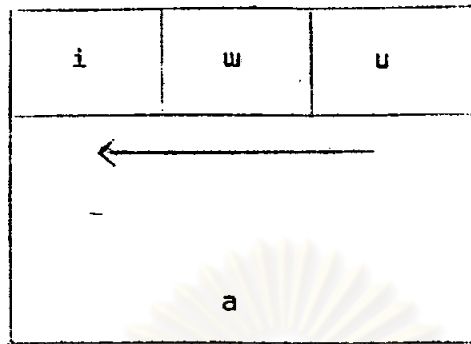

แผนภูมิที่ 13

จากแผนภูมิดังบนนี้แสดงให้เห็นว่า คำซ้ำที่มีข้อจำกัดว่าสระในพยางค์แรกเป็นสระเดี่ยวนั้น รูปแบบของเสียงสระจะเป็นสระสูงหรือสระกลางคู่กับสระต่ำ /a, aa/ เสมอแสดงว่าเสียงสระในคำซ้ำชนิดนี้จะมีความสัมพันธ์ในลักษณะสระในระดับสูงกว่าคู่กับสระในระดับต่ำ การซ้ำแบบนี้จะมีการเลียนเสียงสั้น - ยาว ของสระในพยางค์แรกด้วย ยกเว้นคำซ้ำที่สระในพยางค์แรกเป็นสระหน้า - สูง - สั้น /i/ สระในพยางค์หลังเป็นสระกลาง - ต่ำ - ยาว /aa/ เช่น กี้ก้าว /kíw káaw/

ข. คำซ้ำที่สระในพยางค์แรกเป็นสระประสม รูปแบบของเสียงสระในคำซ้ำชนิดนี้มีอยู่ลักษณะเดียว คือเป็นแบบหลัง - หน้า ดังแผนภูมิดังต่อไปนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 14

จากแผนภูมิที่ 14 นี้แสดงให้เห็นว่า คำซ้ำที่สระในพยางค์แรกเป็นสระประสม /ua/ สระในพยางค์หลังจะเป็นสระประสม /ia/ เป็นที่น่าสังเกตว่ารูปแบบของเสียงสระประสมในคำซ้ำแบบนี้ก็ยังคงมีลักษณะเหมือนรูปแบบของเสียงสระเดี่ยว ก็จะเป็นสระหลังคู่กับสระหน้า กล่าวคือในพยางค์แรกมีเสียงสระหลัง คือสระประสม /ua/ เป็นสระที่เกิดจากเสียงสระหลัง - สูง - ยาว /uu/ ประสมกับเสียงสระกลาง - ต่ำ - ยาว /aa/ ในพยางค์หลังจะมีเสียงสระหน้า คือสระประสม /ia/ เป็นสระที่เกิดจากเสียงสระหน้า - สูง - ยาว /ii/ ประสมกับเสียงสระกลาง - ต่ำ - ยาว /aa/ ตัวอย่างคำซ้ำชนิดนี้ เช่น จัวเจีย /ɯa ɯia/

3.2 ข้อสรุปคำซ้ำสองพยางค์ในภาษาไทย

จากที่กล่าวมาทั้งหมดนี้พอจะสรุปเกี่ยวกับคำซ้ำสองพยางค์ในภาษาไทยได้ 2 แห่ง คือ แห่งที่หนึ่งชนิดของคำซ้ำ แห่งที่สองรูปแบบของเสียงสระของคำซ้ำ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.2.1 ชนิดของคำซ้ำ จากการศึกษาคำซ้ำสองพยางค์ในภาษาไทยกรุงเทพฯ ปรากฏว่าแบ่งเป็นประเภทย่อยได้ 6 ประเภทตามลักษณะต่อไปนี้ คือ

3.2.1.1 ลักษณะของพยางค์ คือพิจารณาว่าคำชื่อนั้น ๆ มีพยางค์หลักหรือไม่มีพยางค์หลัก คำชื่อนี้มีพยางค์หลักนั้นหมายความว่าจะมีพยางค์ใดพยางค์หนึ่งเป็นพยางค์หลักที่สามารถเกิดเสียงเป็นคำในภาษาไทยได้ ด้วยลักษณะนี้คำชื่อนี้จะแบ่งออกได้เป็น 2 ชนิด คือ

- ก. คำชื่อนี้มีพยางค์หลัก
- ข. คำชื่อนี้ไม่มีพยางค์หลัก

3.2.1.2 ตำแหน่งของพยางค์หลัก คือพิจารณาว่าคำชื่อนี้แยกพยางค์ได้นั้นมีพยางค์หลักอยู่ในตำแหน่งใดในคำชื่อนี้ ด้วยลักษณะนี้คำชื่อนี้จะแบ่งออกได้เป็น 2 ชนิด คือ

- ก. คำชื่อนี้พยางค์หลักอยู่ที่พยางค์แรก
- ข. คำชื่อนี้พยางค์หลักอยู่ที่พยางค์หลัง

3.2.1.3 ข้อจำกัดของสระในพยางค์หลัก (คำชื่อนี้มีพยางค์หลัก) หรือพยางค์แรก (คำชื่อนี้ไม่มีพยางค์หลัก) คือพิจารณาว่าคำชื่อนี้มีข้อจำกัดของสระในพยางค์หลักหรือพยางค์แรกหรือไม่ ด้วยลักษณะนี้คำชื่อนี้จะแบ่งออกได้ดังนี้ คือ

- ก. คำชื่อนี้มีพยางค์หลัก

1) ชนิดที่พยางค์หลักอยู่ที่พยางค์แรก แยกเป็น

(ก) มีข้อจำกัดของสระในพยางค์หลัก ก็จะดังต่อไปนี้

(1) สระหลัง (ชนิดที่ 1)

(2) สระสูงหรือสระกลาง (ชนิดที่ 2)

(ข) ไม่มีข้อจำกัดของสระในพยางค์หลัก (ชนิดที่ 3)

2) ชนิดที่พยางค์หลักอยู่ที่พยางค์หลัง แยกเป็น

(ก) มีข้อจำกัดของสระในพยางค์หลัก ก็จะดังต่อไปนี้

(1) สระหน้า (ชนิดที่ 4)

(2) สระคำ (ชนิดที่ 5)

(ข) ไม่มีข้อจำกัดของสระในทแยงค์หลัก (ชนิดที่ 6)

ข. คำซ้ำชนิดไม่มีทแยงค์หลัก คำซ้ำชนิดนี้จะมีข้อจำกัด
ของสระในทแยงค์แรก คือจะต้องเป็น

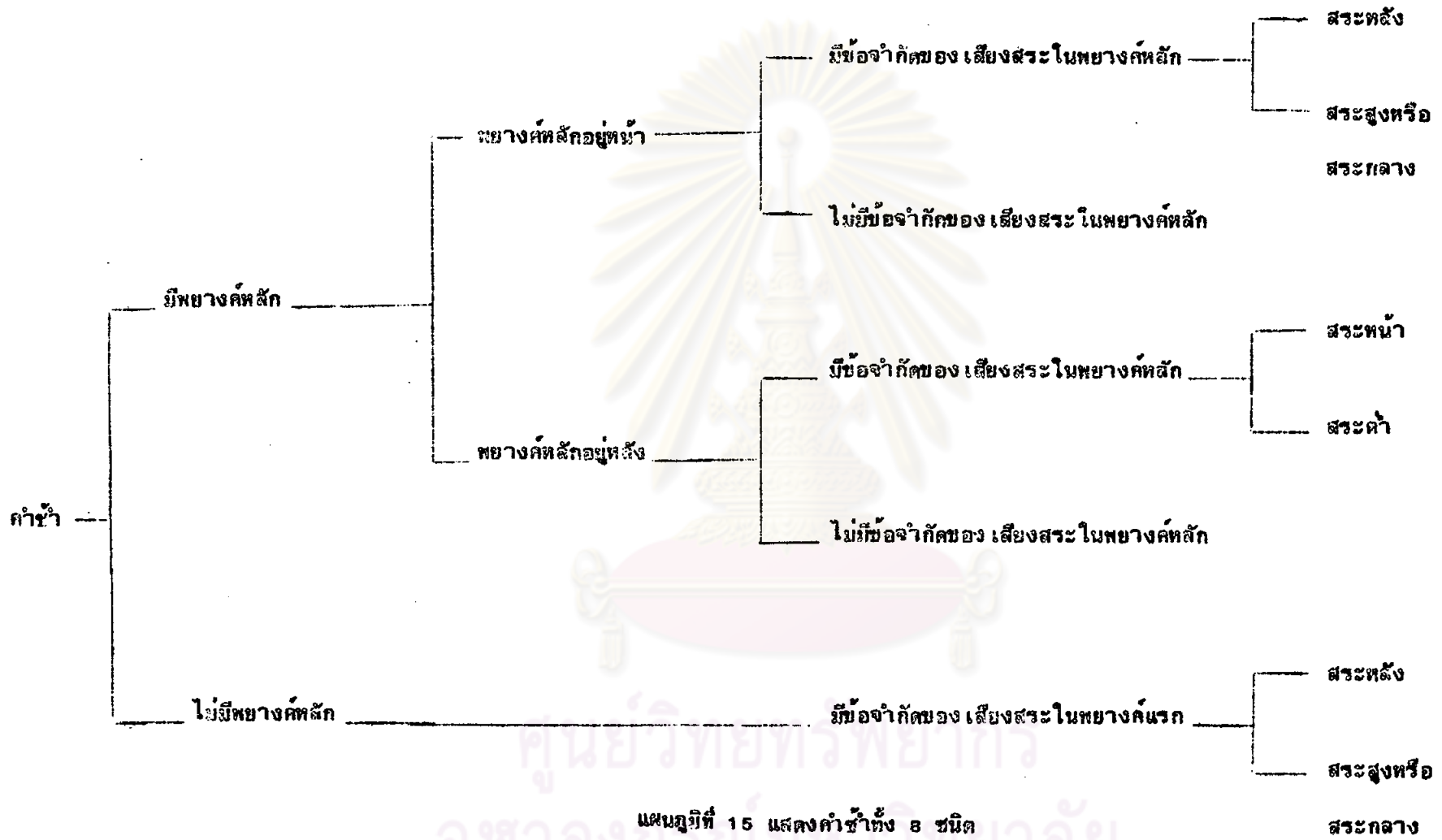
1) สระหลัง (ชนิดที่ 7)

2) สระสูงหรือสระกลาง (ชนิดที่ 8)

คำซ้ำทั้ง 8 ชนิดนี้อาจแสดงให้เต็มเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

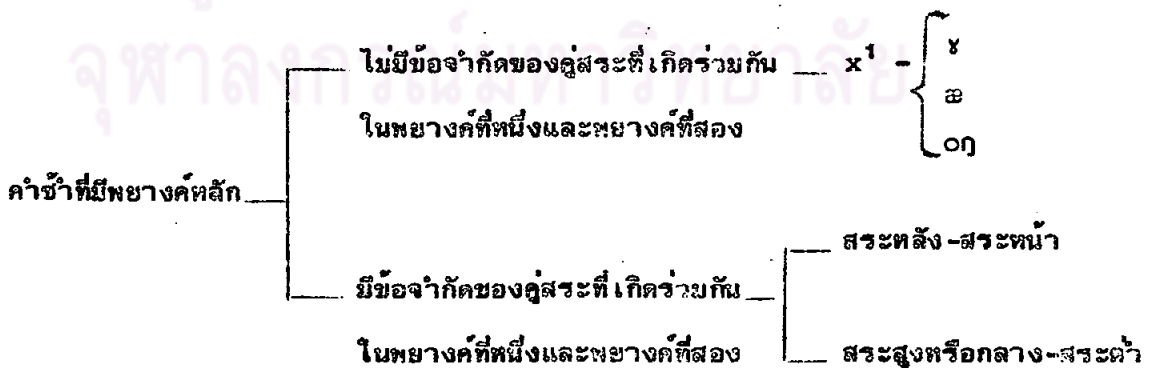
ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 15 แสดงคำซ้ำทั้ง 8 ชนิด

3.2.2 ชนิดของคำซ้ำกับรูปแบบของเสียงสระของคำซ้ำ คำซ้ำสองพยางค์ ทั้ง 3 ชนิดที่กล่าวมาข้างต้นนี้ เมื่อพิจารณาจากให้คิดแล้วจะเห็นได้ว่า คำซ้ำ 4 ชนิดที่จำแนกโดยใช้ตำแหน่งของพยางค์หลักเป็นเกณฑ์ คือ คำซ้ำที่พยางค์หลักอยู่หน้ามีข้อจำกัดของสระในพยางค์หลักคือต้อง เป็นสระหลัง เช่น โยคเยก /jòok jéek/ ยอมแมม /mɔɔm məm/ คำซ้ำที่พยางค์หลักอยู่หน้ามีข้อจำกัดของสระในพยางค์หลัก คือต้อง เป็นสระสูง หรือสระกลาง เช่น กรี้คราด /krít krát/ เผละผละ /phlè? phlà?/ คำซ้ำที่พยางค์หลักอยู่หลัง มีข้อจำกัดของสระในพยางค์หลัก ก็คือต้องเป็นสระหน้า เช่น ทวดหวิด /wùt wít/ ตั้งเต็ง /lóng léng/ และคำซ้ำที่พยางค์หลักอยู่หลังมีข้อจำกัดของสระในพยางค์หลัก คือต้องเป็นสระต่ำ เช่น ปุยะ /pù? pá?/ ชิงชิง /chin chan/ คำซ้ำดังกล่าวนี้จะมีลักษณะเหมือนกันในเรื่องรูปแบบของเสียงสระ คือไม่ว่าพยางค์หลักจะอยู่ในตำแหน่งใด สระที่เกิดขึ้นตามลำดับในพยางค์ที่ 1 และพยางค์ที่ 2 จะเป็น สระหลังคู่กับสระหน้า หรือสระสูงหรือกลาง คู่กับสระต่ำเหมือนกัน การนำเอาตำแหน่งของพยางค์หลักมา เป็นเกณฑ์ทำให้ไม่เห็นรูปแบบของเสียงสระดังกล่าวได้ ด้วยเหตุนี้เพื่อให้เห็นรูปแบบของเสียงสระของคำซ้ำ จึงจะเปลี่ยนเกณฑ์ที่ใช้ไว้ในหน้า 42 โดยตัดเกณฑ์เกี่ยวกับตำแหน่งของพยางค์หลักออกไป ชนิดของคำซ้ำที่มีพยางค์หลักกับรูปแบบของเสียงสระตาม เกณฑ์ที่จัดใหม่ คือ เกณฑ์ว่ามีพยางค์หลักหรือไม่ กับ เกณฑ์ว่ามีข้อจำกัดของสระในพยางค์ที่หนึ่ง (หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือมีข้อจำกัดของคู่สระที่เกิดร่วมกันในพยางค์ที่หนึ่งและพยางค์ที่สอง) หรือไม่ อาจแสดงให้เห็น เป็นแผนภูมิได้ดังนี้

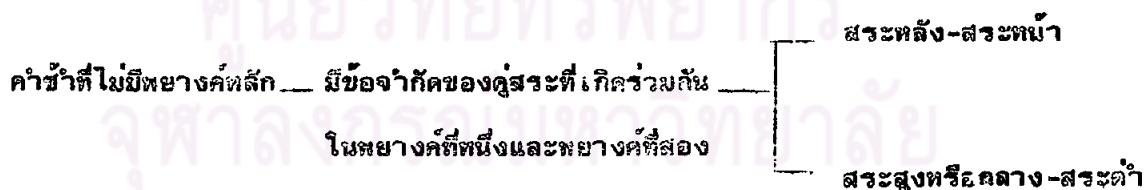

แผนภูมิที่ 16 แสดงคำซ้ำชนิดที่มีพยางค์หลักกับรูปแบบของเสียงสระ

¹x หมายถึงสระใดก็ได้ที่มีใช้สระที่ปรากฏในพยางค์ซ้ำ

จากแผนภูมิตีนี้แสดงให้เห็นว่า คำซ้ำที่มีพยางค์หลักชนิดที่ไม่มีข้อจำกัดของคู่สระที่เกิดร่วมกันในพยางค์ที่หนึ่งและพยางค์ที่สองนั้น รูปแบบของเสียงสระจะเป็นแบบสระในพยางค์หลักเป็นสระใดก็ได้ แต่สระในพยางค์ซ้ำจะต้องเป็นสระใดสระหนึ่งในสระต่อไปนี้คือ สระกลาง-กลาง /ɤ/ เช่น กินกิน /kin kɤn/ สระหน้า-คำ /æ/ เช่น ดีดี /dii dææ/ สระหลัง-กลาง-สั้น /o/ ตายด้วยพยัญชนะนาสิก /ŋ/ เช่น ขงย่า /jɔŋ jam/ ส่วนคำซ้ำที่มีข้อจำกัดของคู่สระที่เกิดร่วมกันในพยางค์ที่หนึ่งและพยางค์ที่สองนั้น รูปแบบของเสียงสระจะเป็นแบบใดแบบหนึ่งในแบบต่อไปนี้ คือ สระหลัง-สระหน้า เช่น โยกเยก /jɔok jéek/ หรือ สระสูงหรือกลาง - สระคำ เช่น กรี้ดกร้าด /kriit kraát/ เผละผละ /phlè? phlà?/ ดังนั้น คำซ้ำที่มีพยางค์หลักซึ่งแยกเป็น ๘ ชนิดย่อยตามการแบ่งแบบเดิมในหน้า 74-7๕ รูปแบบของเสียงสระจะมีอยู่ ๑ แบบตามเกณฑ์การแบ่งแบบใหม่นี้

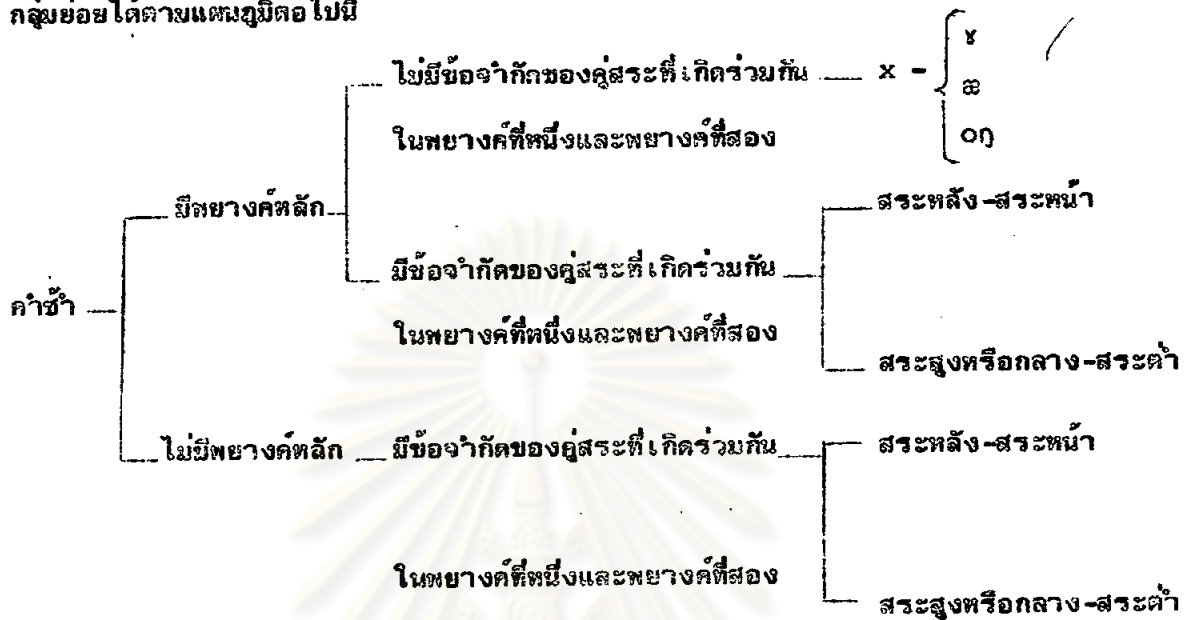
นอกจากนี้จะพบว่าคำซ้ำที่ไม่มีพยางค์หลักและมีข้อจำกัดของสระในพยางค์ที่หนึ่ง (หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือมีข้อจำกัดของคู่สระที่เกิดร่วมกันในพยางค์ที่หนึ่งและพยางค์ที่สอง) นั้น รูปแบบของเสียงสระจะเป็นแบบใดแบบหนึ่งในแบบต่อไปนี้ คือ สระหลัง-สระหน้า เช่น จอแจ /ɔoɔ cææ/ หรือ สระสูงหรือกลาง-สระคำ เช่น เกกะ /kè? kà?/ ซึ่งเหมือนกับรูปแบบของเสียงสระของคำซ้ำชนิดที่มีพยางค์หลักและมีข้อจำกัดของคู่สระที่เกิดร่วมกันในพยางค์ที่หนึ่งและพยางค์ที่สอง ดังแสดงให้เห็นเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

แผนภูมิที่ 17 แสดงคำซ้ำชนิดที่ไม่มีพยางค์หลักกับรูปแบบของเสียงสระ

จากแผนภูมิตีนี้แสดงให้เห็นว่า คำซ้ำที่ไม่มีพยางค์หลักและมีข้อจำกัดของคู่สระที่เกิดร่วมกันในพยางค์ที่หนึ่งและพยางค์ที่สอง รูปแบบของเสียงสระของคำซ้ำจะมีอยู่ 2 แบบ คือ สระหลัง-สระหน้า และ สระสูงหรือกลาง-สระคำ

สรุปได้ว่าชนิดของคำซ้ำทั้งที่มีพยางค์หลักและไม่มีพยางค์หลัก อาจแบ่งเป็น
กลุ่มย่อยได้ตามแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 18 แสดงคำซ้ำทั้งที่มีพยางค์หลักและไม่มีพยางค์หลักกับรูปแบบของ เสียงสระ

จากแผนภูมินี้แสดงให้เห็นว่า คำซ้ำที่มีพยางค์หลักชนิดที่มีข้อจำกัดของคู่สระที่เกิดร่วมกันในพยางค์ที่หนึ่งและพยางค์ที่สอง กับ คำซ้ำที่ไม่มีพยางค์หลักและมีข้อจำกัดของคู่สระที่เกิดร่วมกันในพยางค์ที่หนึ่งและพยางค์ที่สอง รูปแบบของเสียงสระจะเหมือนกัน คือ สระหลัง-สระหน้า หรือสระสูงหรือกลาง-สระต่ำ ดังนั้นจึงรวมรูปแบบของเสียงสระของคำซ้ำ 2 ชนิดเข้าด้วยกันได้ ทำให้รูปแบบของเสียงสระของคำซ้ำทั้งหมดมีเพียง 3 แบบ คือ แบบที่หนึ่ง สระในพยางค์หลักเป็นสระใด ๆ ก็ได้ แต่สระในพยางค์ซ้ำจะต้องเป็นสระใดสระหนึ่งในสระต่อไปนี้ คือ สระกลาง-กลาง /ɤ/ เช่น กินเกิน /kin kɤn/ สระหน้า-ต่ำ /a/ เช่น ดีแด้ /dii daa/ หรือ สระหลัง-กลาง-สั้น /o/ ตามด้วยพยัญชนะนาสิก /ŋ/ เช่น ยงง่า /joŋ jam/ แบบที่สอง คือ สระหลัง-สระหน้า เช่น โยกเยก /jòok jèek/ งอแง /ŋooŋ ŋaa/ แบบที่สาม คือ สระสูงหรือกลาง-สระต่ำ เช่น กรีดกร๊าด /kriit kɾaat/ เอะอะ /ʔèʔ ʔàʔ/

รูปแบบของเสียงสระของคำซ้ำทั้งสามแบบดังที่กล่าวมาข้างต้นนี้ เมื่อนำข้อจำกัดของคู่สระที่เกิดร่วมกันในพยางค์ที่หนึ่งและพยางค์ที่สองมาพิจารณา จะทำให้สามารถจัดรูปแบบของเสียงสระของคำซ้ำได้เป็น 2 แบบใหญ่ ๆ คือ

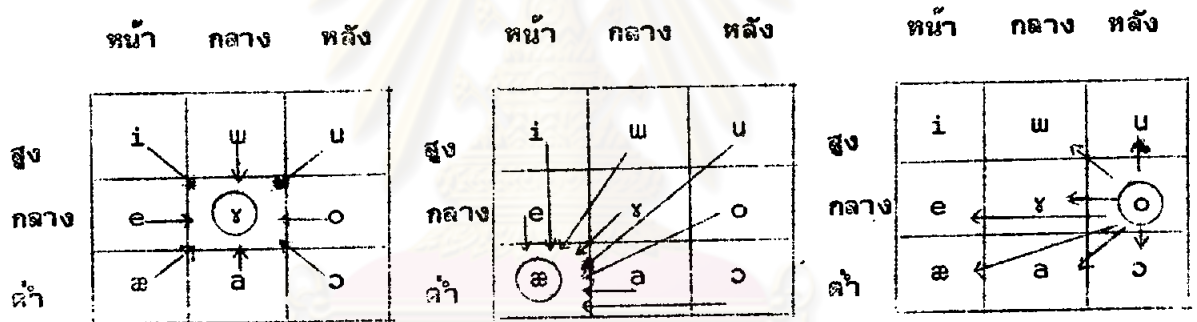
แบบที่ 1 คือคำซ้ำที่สระในพยางค์หลักเป็นสระใด ๆ ก็ได้โดยไม่มีข้อจำกัด แต่สระในพยางค์ซ้ำจะต้องเป็นสระใดสระหนึ่งในสระต่อไปนี้ คือ

สระกลาง-กลาง /ɤ/

สระหน้า-ต่ำ /æ/

สระหลัง-กลาง-สั้น /o/ ตามด้วยพยัญชนะนาสิก /ŋ/

รูปแบบของเสียงสระของคำซ้ำแบบที่ 1 (ซึ่งมี 3 แบบย่อย) แสดงให้เห็นเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

แผนภูมิที่ 19

แผนภูมิที่ 19 แสดงรูปแบบของเสียงสระของคำซ้ำแบบที่ 1

v ทบยงถงสระในพยางค์ซ้ำ

เครื่องหมาย → แสดงทิศทงของสระในพยางค์ที่ 1-2 เชน

e → [ɤ] ทบยงถวมว่วสระในพยางค์ที่ 1 เชน e สระในพยางค์ที่ 2 เชน ɤ
 ผละ ɤ เชนสระในพยางค์ซ้ำ

แบบที่ 2 คือคำซ้ำที่มีข้อจำกัดของคู่สระที่เกิดร่วมกันในพยางค์ที่หนึ่งและพยางค์ที่สอง สระในพยางค์ทั้งสองจะมีความสัมพันธ์เป็นแบบใดแบบหนึ่งในแบบต่อไปนี้ คือ สระหลัง-สระหน้า หรือสระสูงหรือกลาง-สระต่ำ

รูปแบบของเสียงสระของคำซ้ำแบบที่ 2 (ซึ่งมี 2 แบบย่อย) แสดงให้เห็นเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

	หน้า	กลาง	หลัง		หน้า	กลาง	หลัง
สูง	i	←	u	สูง	i	←	u
กลาง	e	←	o	กลาง	e	←	o
ต่ำ	æ	←	ɔ	ต่ำ	æ	←	ɔ

แผนภูมิที่ 20 แสดงรูปแบบของเสียงสระของคำซ้ำแบบที่ 2

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย